Posamezni izvod 1.30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov.

V.b.b.

SLOVENSKI vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Franjo Ogris, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XIII. | Celovec, petek, 18. april 1958 | Štev. 16 (832)

Z občnega zbora Zveze slovenskih izseljencev:

Naše žrtve so bile prevelike

da bi se jim mogli kdaj odpovedati

Za obletnico izselitve so se zastopniki izseljeniških družin tudi letos zbrali na letnem občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev, ki je bil zadnjo nedeljo v celovški Delavski zbornici. Lahko rečemo, da so bili zastopani res vsi kraji z ozemlja, ki so ga za slovensko oziroma dvojezično priznali in potrdili tudi nacisti z nasilno izselitvijo. Prišli so očetje, prerano osiveli vsled prestanega trpljenja, poleg njih so sedele matere, katerim so skrbi za družino v izseljeništvu vtisnile globoke gube v obraz, navzoča pa je bila — tokrat še v posebno razveseljivem številu — tudi mladina, ki je že v rani otroški dobi morala prenašati gorje pregnanstva. Zbralo se je res pestro in številno zastopstvo izseljeniških družin iz Zilje, Roža, Podjune in z Gur ter iz visokih vasi v Karavankah prav tako kot s severne jezikovne meje, do kamor je segel val zločinske izselitve in tako neizbrisno začrtal ozemlje, na katerem poleg nemško govorečega prebivalstva živi tudi slovensko ljudstvo.

Vse navzoče je pozdravil predsednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer, v spomin sotrpinom, ki so umrli v času od zadnjega občnega zbora, pa je spregovoril Janko Ogris. O trenutnem stanju borbe naših izseljencev za odškodnino je izčrpno referiral pravni svetovalec ZSI dr. Franci Zwitter. Uvodoma je naglasil, da je bilo naše trpljenje že vsa stoletja trpljenje in borba ljudstva, ki se bori za obstoj in enakopravno življenje. Zato tudi ob povratku iz izseljeništva nihče ni pričakoval, da more biti to naše trpljenje poplačano s šilingi, saj nismo trpeli za šilinge, marveč smo trpeli in se borili za tisto, za kar so se borili naši očetje in se bodo borili zanamci: za obstanek na naši rodni zemlji in za ohranitev našega jezika.

Če zdaj zahtevamo odškodnino, potem predvsem zato, ker hočemo biti na tej zemlji in v tej državi enakopravni. Koroški Slovenci vemo, zakaj smo bili izseljeni: pač zato, ker smo Slovenci; prav tako pa tudi vemo, zakaj so nas prezrli pri odškodnini: namreč spet le zato, ker smo Slovenci. Kot avstrijski državljani zato zahtevamo od Avstrije, da nam prizna isto, kar prizna ostalim svojim državljanom. Nočemo dovoliti, da bi bila z novim zakonom o odškodnini ustvarjena nova diskriminacija koroških Slovencev, kakor se je to zgodilo pri dosedanjem zakonu o odškodnini žrtev nacističnega nasilja, kajti naše žrtve so bile vsaj take, kot so jih imeli ostali državljani naše države, zato tudi odločno zahtevamo, da se nam priznajo iste pravice in ugodnosti.

Ko je ugotovil, da se je v zgodovini koroških Slovencev še vedno pokazalo, da smo dosegli le tisto, kar smo si priborili sami, je govornik pozval izseljence, da strnjeni in z zaupanjem podprejo odbor ZSI ter ne nasedajo raznim podpihovalcem, ki le zlonamerno kritizirajo ter ponujajo svojo »Enotnost«. Enotnost — strnjenost je nujno potrebna, in to v dejanjih in v okviru obstoječih organizacij, ne pa le v frazah po želji drugih in koncem koncev z rezultatom slabšanja lastnih organizacij.

Občni zbor, ki je z zanimanjem in odobravanjem sprejemal izvajanja govornika, je nato v živahni diskusiji kritično presodil dosedanje delo odbora ZSI. Posamezni zborovalci so zlasti poudarili potrebo po strnjenem nastopu v okviru Zveze slovenskih izseljencev ter s konstruktivnimi predlogi dali pobudo za nadaljnje delo v prizadevanjih za popravo vsestranske škode. Mladi Kristl Breznik je opozoril na usodne posledice tiste škode, ki jo je vsled izselitve utrpela zlasti mlada generacija, ko ji je bilo z odvzemom možnosti šolanja in poklicnega izobraževanja za vse življenje otežkočeno ali sploh onemogočeno napredovanje v poklicu. Dr. Mirt Zwitter, ki je nakazal ves **strahotni obseg izselitve, katero je morala tudi Avstrija sama v svoji »Rdeče-belo-rdeči knjigi« navesti kot eno največjih žrtev, pa je poudaril, da je še toliko bolj obsodbe vredno, da danes avstrijske oblasti ponovno zapostavljajo slovenske žrtve nacizma.** Vse, kar so izseljenci doslej dobili, je šlo iz tako imenovane »Südkärntnerhilfe«, dočim odškodnine, kot so je bile deležne druge žrtve, niti šilinga niso prejeli. Zato imajo slovenski izseljenci popolno pravico do posebnega zakona, ki bo upošteval posebno problematiko teh žrtev, to še toliko bolj, ker že 13 let zaman čakajo na pravično rešitev. Pozivajoč pristojne oblasti, da končno prenehajo z diskriminiranjem koroških Slovencev, je zaključil: Samo pet minut dobre volje italijanske vlade in vprašanje bo rešeno, so rekli Južni Tirolci, ko so za pripadnike nacistične vojske zahtevali enake pravice, kot jih uživajo italijanski vojni invalidi. In vlada v Rimu je v rekordnem času ugodila njihovi zahtevi. **Tudi mi kličemo: Samo pet minut dobre volje avstrijske vlade in vprašanje odškodnine slovenskim žrtvam nacizma bo zadovoljivo rešeno!**

Po izvolitvi novega odbora, ki je bil poživljen z mladimi silami, je občni zbor sklenil, da naslovi na zvezno vlado na Dunaju posebno resolucijo, da opozori na dosedanje zapostavljanje slovenskih žrtev nacizma in hkrati protestira zaradi večajoče se protislovenske gonje. (Besedilo resolucije, ki jo je ZSI v prepisu poslala tudi deželnemu glavarju Wedenigu, objavljamo na posebnem mestu — opom. ured.).

Izseljenci, ki so na svojem zborovanju ob obletnici izselitve ponovno izpričali pripravljenost na vztrajno borbo za pravice in enakopravnost, so se razšli na domove z odločno zavestjo, da v tej borbi ne bodo odnehali, zavedajoč se, da so bili trpljenje in žrtve, ki jih je naše ljudstvo doprinašalo v vsej stoletni borbi za obstoj in enakopraven razvoj, tako velikanske, da se jim ni mogoče odreči in jih bodo končno morali priznati tudi tisti, ki danes še odrekajo enakopravnost slovenskemu življu na Koroškem!

Celovec poziva Dunaj

naj sklene zakonodajo k členu 7

Kakor poroča deželna tiskovna služba, je koroška deželna vlada na svoji seji dne 15. aprila na predlog deželnega glavarja Wedeniga sklenila, da naslovi na zvezno vlado načelen predlog v vprašanju izvedbene zakonodaje k členu 7 avstrijske Državne pogodbe. V svojem predlogu prosi zvezno vlado, da bi vprašanje jasno in izčrpno uredila z zvezno zakonodajo.

Glede šolskega zakona se predlog deželne vlade zavzema za tako pravočasno odločitev, da bi nova ureditev šolstva na dvojezičnem ozemlju Koroške po sklenitvi potrebnih izvedbenih določil začela veljati že s pričetkom šolskega leta 1958/59.

Nadalje pravi deželna vlada, da je po njenem mnenju izključno zadeva zvezne zakonodaje, da sklene zakone, ki so potrebni za izvedbo Državne pogodbe. Koroški deželi ni mogoče, da bi vzela nase obveznosti, ki jih je prevzela republika Avstrija, to še toliko manj, ker tako deželi kakor tudi posameznim prizadetim občinam manjkajo finančna sredstva, potrebna zlasti za vprašanja šolstva.

Dejansko bi bil že skrajni čas, da bi se zvezna vlada končno resno lotila reševanja celote odprtega vprašanja člena 7, saj bodo minila kmalu že tri leta, odkar je podpisala Državno pogodbo in se s tem mednarodnopravno obvezala za njeno izvajanje. Koroški Slovenci smo se ves čas trudili za čimprejšnjo ureditev tega ne le za enakopravno življenje našega ljudstva marveč tudi za demokratično sožitje v deželi pomembnega problema in smo v Spomenici in ponovnih vlogah posredovali pristojnim činiteljem naše konstruktivne predloge ter pri tem tudi vedno poudarjali, da je zadovoljiva rešitev mogoča samo ob sodelovanju in v sporazumu s prizadeto manjšino.

Resolucija na zvezno vlado

Slovenske žrtve nacionalsocializma, zlasti bivši nasilno pregnani izseljenci, so v nedeljo, dne 13. aprila 1958 na občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev na Koroškem sprejeli naslednjo resolucijo na zvezno vlado:

Po nacionalsocializmu izseljeni Slovenci iz Koroške čakajo že 13 let na popravo krivice, ki jo je zagrešil nebrzdani in nečloveški nacionalizem nad slovenskim ljudstvom na Koroškem na splošno in še posebej nad izseljenci.

Zato z vso pravico zahtevamo

1. **zlasti ustvaritev posebnega zakona za popravo škode slovenskim žrtvam nacionalsocializma na Koroškem, ki bo upošteval posebno problematiko teh žrtev ter**
2. **končno izvedbeno zakonodajo k členu 7 avstrijske Državne pogodbe v smislu Spomenice in vlog koroških Slovencev.**

V dosedanjem različnem ravnanju s slovenskimi žrtvami nacionalsocializma in v preziranju njihovih upravičenih zahtev vidimo izrecno diskriminacijo koroških Slovencev, ki ni v skladu z določbami zvezne ustave in prevzetimi mednarodnimi obveznostmi republike.

Kot žrtve v borbi proti nacionalsocializmu, ki smo znatno doprinesle k zopetni vzpostavitvi svobodne demokratične Avstrije, zahtevamo tudi uresničitev naše mednarodnopravno zajamčene pravice do izvedbe vseh v Državni pogodbi v korist slovenskih in hrvatskih manjšin zasidranih pravic, katerih dosedanje neizvajanje moramo smatrati za novo krivico nad tema dvema narodnostnima skupinama.

Predvsem pa z vso odločnostjo protestiramo proti množečim se izpadom proti naši narodnostni skupini, kot prihajajo do izraza v gonji proti dvojezični šoli, v nasilnem odstranjevanju slovenskih napisov, v nepriznavanju in neupoštevanju slovenskega jezika pri uradih in sodiščih ter celo v napadih na slovenske prireditve in na pripadnike slovenske manjšine.

Vsi ti pojavi nikakor niso hipoteka narodnostnih bojev iz preteklosti, marveč logična posledica nezabranjenega delovanja organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine.

Zato občutimo kot izrecno izzivanje, če prav ob spominskih dnevih nasilne izselitve stotin slovenskih družin iz Koroške znana nacionalistična organizacija v Celovcu javno poziva prebivalstvo na svoj letni občni zbor s posebnim poudarkom točke dnevnega reda »Resolucija k členu 7 avstrijske Državne pogodbe«.

Obžalovanja vredno je, da moramo slovenske žrtve nacionalsocializma na našem današnjem občnem zboru tudi najodločneje protestirati proti nedavni izjavi gospoda zveznega ministra za obrambo Ferdinanda Grafa ter pričakujemo od zvezne vlade, da bo čimprej zavzela jasno stališče do nedvomno proti koroškim Slovencem naperjenih groženj gospoda ministra.

Ugotavljamo, da so vsi ti pojavi neskladni s človečanskimi pravicami, ki jih je proklamirala OZN, in z zaščito manjšin, kot jo priporoča Evropski svet.

Slovenske žrtve nacionalsocializma ne gojimo maščevalnih teženj in želimo samo, da bi naše in mnogih drugih žrtve fašizma prispevale k odstranitvi sovraštva med narodi in k mirnemu sožitju.

Po strmi poti do „vrhunske" konference

Ni prvič, da se ameriški politiki v svojem strahu pred morebitnim zbližanjem z Vzhodom protivijo svojim lastnim svoječasnim predlogom in zahtevam, zato tudi ni nič nenavadnega, da so hoteli odkloniti ponudbo Sovjetske zveze, katera je pristala na sklicanje sestanka veleposlanikov, ki so ga ob koncu marca predlagale zahodne države. Šele na soglasno zahtevo ostalih zahodnih držav so se tudi v Washingtonu sprijaznili z dejstvom, da pomeni sovjetski pristanek na tako pripravljalno konferenco novo koncesijo Sovjetske zveze Zahodu in je zato potrebno, da Zahod ta predlog tudi sprejme.

Do srede so končno izdelali skupni odgovor zahodnih držav na sovjetski predlog, v katerem je sovjetska vlada predlagala, da bi se veleposlaniki štirih velesil že ta četrtek sestali na pripravljalnem posvetovanju v Moskvi, kjer bi proučili možnosti in izglede za sklicanje konference vodilnih državnikov. Pot do zahodnega odgovora, ki je v bistvu nekak kompromis med stališčem Amerike in mnenjem ostalih zahodnih držav, nikakor ni bila lahka, saj so v Washingtonu vztrajali na stališču, da Zahod trenutno ne bi smel sprejeti nobenih obveznosti glede vrhunske konference. Le odločnost Anglije, kateri se je z veliko večino pridružil tudi stalni svet Atlantskega pakta, ki je bil mnenja, da je sovjetski odgovor pozitiven in morajo zato tudi zahodne države sprejeti ponudbo za diplomatska pogajanja, je privedla do tega, da Zahod ni v protislovju s svojimi lastnimi zahtevami ponovno odklonil sovjetski predlog.

Končno je bil tudi ameriški zunanji minister Dulles, ki sicer dosledno zastopa mnenje, da je sleherni sovjetski predlog v bistvu le propaganda, prisiljen, da se nekoliko bolj pozitivno izrazi o pripravljalnih razgovorih. Izrazil je upanje, da bi lahko pogajanja veleposlanikov pripravila poznejše bistvene sporazume, zato bodo zahodne države »pohitele na razgovore, če bodo le najmanjše možnosti, da bodo ti razgovori omogočili zmanjšanje oborožitve na podlagi ravnotežja«.

Bismarck je padu! Loch je biu!

S to cvetko iz modrovanja učenega koroškega profesorja dr. Kranzmayerja bi bili lahko celovška Volkszeitung in njena mala graška sestrična najbolj primerno okrasili naslove svojih široko razvlečenih poročil o nedeljskem zborovanju Kärntner Landsmannschaft. Patentirani koroški patrioti v tej organizaciji niso mogli bolj značilno in razločno pokazati svojega pravega obraza, kakor s tem, da so se zbrali prav istega dne, ko se je s slovenskimi izseljenci vse naše ljudstvo spominjalo nečloveškega nasilja sredi aprila 1942, ko so domači in tuji nacisti pregnali stotine slovenskih družin z rodne koroške zemlje v hitlerjevska izseljeniška taborišča. Po mnenju omenjenega učenjaka pa so bili Nemci vedno nosilci kulture na Koroškem! Vsaj tako smo slišali v njegovem nedeljskem duhovičenju o nemško-slovenskih jezikovnih odnošajih, ki se menda najlepše odražajo pri kegljanju v Svečah, kjer se sliši: Bismarck je padu! Loch je biu!

Res, želodec se obrača človeku, ki neobremenjen z včerajšnjo miselnostjo zaide v ta krog in opazuje njegovo „domovinsko" dejavnost. Rjava barva enotnega „koroškega gvanta" samo na zunaj zakriva rjavo preteklost marsikaterega teh današnjih domovini zvestih demokratov, ki se je še včeraj štel med navdušene pristaše in oboževalce tisočletnega tretjega rajha. Mar za koroško Landsmannschaft ni več kot značilno že to, da ji je v zadnjem obdobju predsedoval bivši nacist, ki je še na nedeljskem zborovanju ob krohotu vse dvorane skušal osmešiti dejstvo, da je bil prav zaradi svoje hitlerjevske preteklosti dalj časa po vojni diskvalificiran za opravljanje javnih funkcij v demokratičnem življenju naše dežele.

Kakor znano, je „nepolitična in nadstrankarska" Landsmannschaft s Südmarko in Abwehrkämpferbundom del tistega troedinega Heimatdiensta, ki podobno kakor že v prvi republiki usmerja vso ono šovinistično dejavnost, ki je naperjena proti zakonito zasidranim pravicam našega ljudstva in ki jo načrtno razpreda nacionalistični tisk ne samo na Koroškem, marveč tudi v drugih avstrijskih deželah in celo v Nemčiji vse tja do obal Severnega morja.

Jasno, da ta družba ne bi bila v redu opravila svoje domovinske dolžnosti, če ne bi bila v nedeljo spustila v svet resolucijo z običajno gonjo proti dvojezičnim šolam in proti enakopravnosti slovenskega jezika v javnem življenju slovenskega in jezikovno mešanega ozemlja, kot jo predvideva člen 7 Državne pogodbe. Tem ljudem nikdar ne bo šlo v glavo, čemu vendar ta čudni člen 7, ko pa na Koroškem takega ozemlja sploh ni kot tudi ni pravih Slovencev ali pa jih je zelo malo, komaj majhen odstotek odstotka, vse drugo pa je nemško ali kvečjemu vindiš.

Nekje v Državni pogodbi je sicer izrecno zapisano, da se mora prepovedati dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine. Čuvarji zakonitosti na Koroškem pa take dejavnosti kratkomalo ne vidijo iz zelo enostavnega razloga, ker v statutih nobene organizacije ni posebej predvidena. Nasprotno, na zborovanju koroške Landsmannschaft smo videli sedeti celo več uradnih oseb, od celovškega župana in podžupana pa do deželnega šolskega nadzornika in škofovskega monsignorja. In celo to smo razločno slišali, da sprejema ta organizacija denarne subvencije od deželne vlade, to se pravi, da se zlorabljajo davčni denarji tudi našega ljudstva za šovinistično in protizakonito dejavnost proti njegovim ustavno zajamčenim pravicam! Človek bi skoro ne verjel, kakšne perfidnosti so v pravni državi vse mogoče.

Zvezni kancler je ob povratku s svojega velikonočeega rimskega romanja hudo zameril svojim italijanskim prijateljem njihov nacionalizem na splošno in še posebej na Južnem Tirolskem. Nam se pa zdi, da bi moral najprej temeljito pomesti nacionalistično nesnago pred domačim pragom, kdor si želi, da bi je bilo v soseščini manj.

Povsod je še nekaj okostenelih ljudi, ki nočejo razumeti, da se svet spreminja in razvija naprej in da so v sožitju med ljudmi in različnimi narodi potrebni novi odnosi. Za ozki in nestrpni nacionalizem bo v evropskih okvirih in s tem tudi v naši deželi vedno manj prostora. Prej ali slej bo zaprašen in plesniv moral romati na smetišče zgodovine in se umakniti resničnemu napredku. „Bismarck je padu" sicer samo na kegljišču v Svečah, padel pa je tudi Hitler na evropskem in svetovnem kegljišču. Luknjo, ki jo je ta padec povzročil tudi nemškemu šovinizmu na Koroškem, pa z vso svojo krčevito dejavnostjo proti enakopravnosti našega ljudstva ne bodo več uspeli zamašiti niti Landsmannschaft niti Südmarka niti ves njihov Heimatdienst.

Gospodarsko sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo

Po zaslugi prizadevanj jugoslovanskih in avstrijskih gospodarstvenikov so se, kakor piše jugoslovanska časopisna agencija Jugopres, gospodarski odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo posebno v lanskem letu znatno zboljšali. Z ozirom na lani doseženi obseg gospodarske izmenjave se lahko pričakuje, da bodo v bodoče rezultati na tem področju sodelovanja še večji. Realno osnovo za to domnevo pa daje trgovinski protokol od lanskega novembra, ki da pomeni korak naprej v urejevanju zunanjetrgovinskih odnošajev in v napredovanju jugoslovansko-avstrijskega gospodarskega sodelovanja. Za razliko od prejšnjega vsebuje namreč ta protokol določbe o liberalnejšem postopku glede večjega dela jugoslovanskega izvoza v Avstrijo.

Po podatkih Jugopresa je lani vrednost blagovne izmenjave med Jugoslavijo in Avstrijo znatno narasla ter skupno dosegla okoli 44 milijonov dolarjev. Jugoslovanski uvoz iz Avstrije je bil večji kakor izvoz in je znašal okrog 25 milijonov dolarjev, dočim je vrednost jugoslovanskega izvoza v Avstrijo znašala okrog 19 milijonov dolarjev. Avstrija je na ta način zasedla šesto mesto v skupni jugoslovanski trgovinski izmenjavi z drugimi državami.

Najvažnejše postavke v jugoslovanskem izvozu na avstrijsko tržišče v letu 1957 so predstavljali kmetijsko-prehrambeni proizvodi, goriva in mazila, surovine ter kovinski in nekovinski izdelki. V jugoslovanskem izvozu pa je bilo opaziti zmanjšanje izvoza živine, mesa in mesnih izdelkov, kar razlagajo z zvišanjem staleža živine v Avstriji, pa tudi z upravnimi ukrepi pristojnih avstrijskih organov pri uvažanju blaga na tem področju.

Jugoslovanski gospodarski krogi ugotavljajo, da je avstrijski režim uvoza kmetijsko-prehrambenih proizvodov lani, pa tudi že prej, otežkočal prodajo jugoslovanskega blaga na avstrijskem tržišču. Mere, ki jih uporabljajo pristojni avstrijski organi pri uvozu kmetijskih proizvodov — kot n. pr. sistem licitacije, razpisov in kvot — ustvarjajo zelo komplicirano situacijo kakor tudi negotovost pri prodajalcu blaga.

Porast uvoza polizdelkov za potrebe jugoslovanske industrije, večji uvoz strojev in prometnih sredstev kakor tudi povečani uvoz blaga za široko potrošnjo so vplivali v smeri naraščanja jugoslovanskega uvoza iz Avstrije.

Tudi na ostalih področjih gospodarskega sodelovanja so bili lani doseženi dobri rezultati. Tako je bilo n. pr. doseženo sodelovanje v proizvodnji finalnih industrijskih izdelkov ter sodelovanje v avtomobilski industriji. Vendar pripominjajo, da bi na področju izkoriščanja elektroenergetskih virov moglo pokazati sodelovanje znatno večje rezultate kot doslej.

Pomembni uspehi so bili doseženi v tranzitnem prometu. Posebno vlogo ima v avstrijskem prekomorskem tranzitu jugoslovansko pristanišče Reka, ki lahko pritegne s svojo zmogljivostjo še večje količine avstrijskega tranzitnega blaga.

V poučenih krogih poudarjajo — zaključuje Jugopres — da je za nadaljnjo razširitev jugoslovansko-avstrijskih gospodarskih odnošajev posebnega pomena še večja aktivizacija posebnega mešanega odbora za napredovanje gospodarskega sodelovanja med obema državama.

Tradicionalni kmetijski velesejem v Welsu

Velesejem v Welsu, ki bo od 30. avgusta do 7. septembra 1958, se je v osemdesetih letih svojega obstanka razvil v vodilni avstrijski kmetijski velesejem. Poleg tega izpolnjuje welski velesejem še vrsto drugih zanimivih gospodarskih nalog. Z velesejmom so tesno povezane strokovne prireditve, kakor na primer »Vrt in ti«, nadalje »Cvetlice v življenju človeka« ter prikaz industrijskih proizvodov večjih tvrdk.

Skupna prostornina avstrijskega centralnega kmetijskega velesejma v Welsu obsega 400.000 kvadratnih metrov. Največja izmed 22 hal, med katerimi so tudi moderne posebne hale za konje in govedo, obsega 3000 kvadratnih metrov ter je na razpolago tudi težki industriji.

Posebna hala za dražbe konj in govedi nudi prostor za 1500 obiskovalcev. Za zabavni park je določenih 50.000 kvadratnih metrov prostornine. Na tem prostoru je poleg šotornih točilnic za pivo, vino in kavo tudi še oblikovno lepa betonska hala za veliko poskušnjo vin. Nič manj ko 30.000 nadaljnjih kvadratnih metrov prostornine je namenjenih za razstavo kmetijskih strojev, ostali prostor pa je določen v glavnem za gradbeno gospodarstvo z vsemi ustrezajočimi velikimi stroji do najmanjšega bagerja.

W e l s je mesto v Zgornji Avstriji. Kraj je pomembno prometno križišče ter tržno središče za kmetijske pridelke. Industrija proizvaja predvsem živila, milo, kmetijske stroje in motorje, črpalke, peči in lesene igrače.

Ogromna potrošnja kemičnih sredstev

Na zborovanju avstrijske delovne skupnosti za narodno zdravstvo ter zdravstvene komisije lige Združenih narodov, je sekcijski šef profesor dr. Breitenecker osvetlil stanje narodnega zdravstva v Avstriji. V svojem referatu je med drugim pozival k uspešnim ukrepom proti številnim kemičnim nevarnostim. Dejal je, da porabijo na vsem svetu 600 milijonov kilogramov zaščitnih sredstev za rastline, ljudje pa potrošijo 7 milijonov kilogramov aspirina, 30.000 kilogramov dražilnih in 40.000 kilogramov spalnih sredstev. To so vsekakor ogromne količine.

Zasedanje evropskih uradov za patente

V trgovinskem ministrstvu so ob koncu minulega tedna pričeli s konferenco voditeljev evropskih uradov za patente, ki bo trajala štirinajst dni. Na konferenci so zastopani izvedenci mednarodnega urada Evropskega sveta za zaščito obrtniške lastnine, nadalje zastopniki Mednarodnega zavoda za patente v Den Hagu in vodje uradov za patente na Danskem, v Nemčiji, na Finskem, Holandskem, Norveškem, v Švici in seve tudi v Avstriji.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Avstrijski izvoz živine in masla

V minulem letu so iz Avstrije izvozili 69.611 govedi v vrednosti 447,86 milijona šilingov in nad 6798 ton masla v vrednosti 189,74 milijona šilingov, skupno torej za 637,6 milijona šilingov. Prezident koroške kmetijske zbornice je pred nedavnim na nekem zasedanju izjavil, da se bo izvoz goveda letos še znatno dvignil. Hkrati je tudi dejal, da izvoz masla lahko doseže v dveh ali treh letih količino 30.000 ton.

Naraščanje cen življenjskih potrebščin

Cene za življenjske potrebščine so od leta 1952 dalje narasle v Avstriji za 4,2, v Nemčiji za 4,9, v Italiji za skoraj 15, v Angliji celo za 20, na Holandskem za 21, v Franciji in Grčiji pa še za precej več odstotkov.

Italija uvaža les iz Sovjetske zveze

Zveza žagarske industrije avstrijskih izvoznikov lesa ve poročati, da bo Sovjetska zveza dobavila Italiji v letih 1958 do 1961 naslednje količine lesa: Leta 1958: 150.000, 1959: 170.000, 1960: 200.000 in leta 1961: 220.000 kubičnih metrov rezanega lesa ter vsako leto enako količino okroglega lesa.

PO ŠIRNEM SVETU

London. — Britanska vlada bo objavila proračun za leto 1958/59. Temu proračunu pripisujejo zelo velik pomen, ker ga imajo za preizkusni kamen za vlado premiera MacMillana. Vlada je namreč v škripcih zato, ker se mora zdaj odločiti, ali naj pripravi proračun proti inflaciji ali proti morebitni gospodarski recesiji.

Pariz. — S tem ko je v Franciji uspešno izvedlo stavko 300.000 rudarjev, so tudi Generalna konfederacija dela in katoliški sindikati opozorili vlado, da bodo stopili 21. aprila v neomejeno stavko, če ne bodo upoštevane zahteve delavcev po višjih mezdah. Stavka 300.000 rudarjev je povzročila v francoskem gospodarstvu okoli 250 milijonov deviznih frankov škode, medtem ko bi ugoditev rudarskim zahtevam veljalo državni proračun le kakih 1,5 milijona frankov letno.

Najrobi. — V Keniji so konec preteklega tedna aretirali 153 črncev osumljenih, da pripadajo gibanju »Kiama Kia Muingi«, za katerega menijo, da je naslednik gibanja »Mau-Mau«, njena dejavnost pa je usmerjena proti britanskim kolonialnim oblastem v Keniji.

Haag. — Več poslancev je predložilo nizozemskemu Zgornjemu domu spomenico, v kateri izražajo bojazen zavoljo sklepa, da bodo na nizozemskem ozemlju ustanovili raketna oporišča. Opozarjajo tudi na to, da sklep o ustanovitvi oporišč ne odvzema nizozemski vladi možnosti, da stori vse, kar je v njeni moči, za ublažitev mednarodne napetosti. Poslanci nadalje opozarjajo, da je treba položaj skrbno pretehtati.

Wilhelmshaven. — V Zahodni Nemčiji so objavili, da je zahodnonemška mornarica ustanovila podmorski odred. Njen poveljnik je Otto Kretschmell, eden najbolj znanih bivših nacističnih poveljnikov podmornic.

Koper. — Zadnje dni preteklega tedna je obiskala Koper delegacija predstavnikov Trgovinske zbornice iz Trsta in se z lokalnimi organi razgovarjala o nekaterih gospodarskih vprašanjih, predvsem s področja trgovine in maloobmejnega prometa, ki zadevajo obe zainteresirani strani. Sestanek je bil bolj informativnega značaja in je bil uvod v vrsto tesnejših stikov, ki jih bosta v bodoče vzdrževali obe strani.

Tokio. — V številnih velikih japonskih železarnah stavka že več kot tri tedne 35.000 delavcev, ki nameravajo vzdržati pri svoji zahtevi, dokler jim ne bodo povišali plač. Delavci zbirajo za stavkujoče denarno pomoč.

Moskva. — O uspešnem zaključku pogajanj med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo piše moskovska »Pravda«, da to pomeni udarec tistim agresivnim krogom, ki si prizadevajo poslabšati odnose med obema deželama. Gospodarski odnosi med obema deželama so zdaj trdnejši kot kdajkoli prej. »Pravda« dalje meni, da je osnovni rezultat pogajanj tudi v tem, da je zdaj odpadel tako imenovani problem repatriacije nemških državljanov iz SZ.

New York. — Ameriški minister vojske Brucker je izjavil, da so ZDA izdale v zadnjih osmih letih svojim zaveznikom vojaško pomoč v vrednosti približno 20 milijard dolarjev. Dejal pa je, da bi ZDA porabile za vojaške potrebe zahodnega sveta petkrat več, če bi imele svoje čete v teh deželah.

Washington. — V okviru sporazuma za kulturne izmenjave med ZDA in SZ, bo prva skupina 36 ameriških študentov odpotovala 30. junija na pet do šesttedenski obisk v Sovjetsko zvezo. Polovica skupine bodo mladi diplomiranci, druga polovica pa mladeniči, ki še študirajo na univerzi. Več kot polovica te skupine govori ruščino.

London. — Britanska vlada je objavila, da je bilo v Veliki Britaniji doseženo sedaj najvišje število brezposelnih v zadnjih petih letih. Ministrstvo za delo je objavilo, da je bilo 16. marca 433.000 oseb javljenih, da so brezposelne. Od tega jih je bilo 186.000 brezposelnih več kakor osem tednov.

Vsi na prireditve bohinjskih folkloristov

V prejšnji številki našega lista smo že poročali o mnogo obetajočih prireditvah narodnoplesne skupine in okteta Turističnega društva Bohinj. In sicer bodo Bohinjci nastopali v soboto ob 20. uri v Zmotičah pri Prangerju, v nedeljo ob 10. uri v kinodvorani v Borovljah in ob 15. uri v Narodnem domu v Žitari vasi. Tako narodnoplesna skupina kakor tudi oktet, ki skupno štejeta 35 oseb, bosta nastopala v lepih narodnih nošah iz Bohinja in okolice, kar bo prav gotovo prireditve še posebno poživilo ter bo za naše občinstvo lepo doživetje.

Že vedno so bile prav prireditve, na katerih so folklorne skupine predvajale narodne plese, posebno privlačne. In prav na teh prireditvah bodo ljubitelji narodnih plesov v polni meri prišli na svoj račun, ko bo zelo močna narodnoplesna skupina iz Bohinja v pisanih narodnih nošah predvajala slovenske plese, kot so Narodna polka, Bohinjska šuštarska, Veriga s šivanjem vreč in ples z metlo, Ukazana potrkana s šivanjem kovtrov in Sedmorka — svatovski ples s pogačo in majolko. Torej, program iz plesnega dela prireditve je ze lo pester in prav gotovo ne bo nobenega, ki ne bo izkoristil ugodne prilike, da prisostvuje lepi prireditvi.

Razen tega pa bo tudi oktet s pisanim sporedom lepih slovenskih pesmi razveseljeval udeležence prireditev. Zapeli bodo pesmi znanih slovenskih avtorjev, kot so na primer D. Bučarjeva: Tam kjer pisana so polja, ali J. Aljažev: Triglav, V. Vodopivčeva: Žabja svatba, P. Kernjakova: Moja Ljubca m' je pošto posvava, in druge pesmi, ki jih vedno tudi radi poslušamo.

Prireditev je priporočljiva res vsakomur že iz tega razloga, ker bodo pester program izvajali res že priznani pevci in plesalci Turističnega društva Bohinj, ki je z gostovanji po Sloveniji želo že veliko uspehov in priznanj. Zatorej se udeležimo lepih prireditev v čim večjem številu, ker bomo deležni res lepega kulturnega užitka ob gostovanju bratov z onstran Karavank, ki so prispeli k nam na pobudo Slovenske prosvetne zveze, ki nam je z organiziranjem gostovanj iz Slovenije že mnogokrat nudila res prvovrstno zabavo in užitek.

Eden izmed plesnih parov iz Bohinja

Mednarodna razstava „Belo in črno"

V Luganu je bila odprta mednarodna razstava »Belo in črno«, na kateri sodeluje 117 umetnikov iz 32 držav s skupno 404 deli. Avstrijo zastopa na tej prireditvi slikar Oskar Kokoschka.

V Jugoslaviji mnogo prevajajo tuje avtorje

Kakor poroča Zvezni bibliografski inštitut v Beogradu, je bilo v zadnjih šestih letih v Jugoslaviji prevedenih nad pet tisoč del tujih avtorjev v jugoslovanske jezike. Samo v letu 1956 so jugoslovanska založniška podjetja izdala 742 prevodov. Največje število — 437 izvodov — odpade na leposlovje, 98 na dela iz družbene vede, 72 na dela zgodovine in zemljepisja, 50 na strokovne vede,, 35 na eksaktne vede, 33 del na umetnost, 11 del na filozofijo itd.

V bibliografiji UNESCO o prevodih v posameznih deželah je za leto 1956 Jugoslavija po številu prevodov na 12 mestu, in sicer od zajetih 52 dežel. Zanimivo na primer je, da je bilo v ZDA v tem letu objavljenih samo 22 prevodov več kakor v Jugoslaviji. Jugoslovanski inštitut ima namen, da izda bibliografijo publikacij in člankov o Jugoslaviji, objavljenih v inozemstvu. Razen tega namerava inštitut izdati tudi bibliografijo del jugoslovanskih avtorjev, publiciranih v inozemstvu. Do sedaj je zbrano ogromno gradivo, ki obsega povojno obdobje in obdobje med obema vojnama.

Dokumentarni film „Svetu je zastal dih"

Že letos bodo v raznih državah lahko videli filmsko biografijo nemškega strokovnjaka za rakete Wernherja von Brauna. To filmsko biografijo že skoraj leto dni pripravlja F. A. Mainz. Predvidoma bo imel film, pri katerem sodeluje kot tehnični svetovalec sam Wernher von Braun, naslov »Svetu je zastal dih«; posnet pa bo v dveh delih.

Medtem ko bo prvi del prikazoval razvoj nemškega središča za rakete v Peenemündu, bo v drugem delu možno videti tega strokovnjaka na delu v ZDA, vse do starta prvega ameriškega umetnega satelita. Angleški obrambni minister Duncan Sandys, ki je med vojno vodil akcije proti Peenemündu, bo dal na razpolago doslej nepoznani material. Sodelovanje je obljubil tudi raketni muzej v Stuttgartu. Za zunanje posnetke je predviden otok Sylt. Pri snemanju zunanjih posnetkov je obljubil sodelovanje tudi Walt Misney, ki je poznan kot eden najznamenitejših producentov risanih filmov in specialist za posnemanje raznih filmskih trikov, kar bo prav pri tem filmu v veliki meri prišlo do izraza.

Časniki po svetu

V publikaciji UNESCO je bilo nedavno na 250 straneh opisano večletno raziskovalno delo v zvezi z listi po svetu. Po statističnih podatkih je narasla časopisna proizvodnja v minulih petih letih za 14 %. Vsak dan izide 225 milijonov listov.

Britanci so najbolj vneti bralci dnevnega tiska v našem stoletju, saj 60 % prebivalcev dnevno kupuje in bere časopise. Američani precej zaostajajo za Anglijo, ker dnevno bere liste le 34 % prebivalcev. Angleži se ponašajo tudi z največjo naklado časnikov. Dva njihova dnevnika izhajata skupno v 4 in pol milijona izvodih, radijski vestnik BBC pa ima 8 milijonov naklade. Le malokatera dežela na svetu se more ponašati s takšno časopisno tradicijo kot Angleži, saj so tam izhajali nekateri listi že pred 300 leti z istim namenom kot zdaj, namreč da prvi objavijo uradne in kraljevske razglase ter razsodbe in vojaške ukaze.

S 1876 dnevniki so številčno ZDA na prvem mestu, listi pa izhajajo v skupni nakladi 55 milijonov izvodov. Razen tega imajo Američani tudi najbolj obsežne liste, in sicer izhajajo med tednom povprečno na 40 straneh, ob nedeljah pa na 120. Tednikov je v ZDA 8.892.

Državi Andora in Jemen sploh nimata listov. Libanon, ki šteje dober milijon prebivalcev, pa jih ima kar 40. Togo ima list z naklado 500 izvodov, v Hongkongu pa jih izhaja 27. V Laosu imajo dva lista, ki izhajata v skupni dnevni nakladi 1000 izvodov. V Pakistanu izhaja 65 dnevnikov s skupno 150.000 izvodi. Jugoslavija ima 30 dnevnikov, 145 tednikov in 190 periodičnih publikacij.

Največ težav je pri tiskanju japonskih listov, saj se stavci spopadejo s 1.400 pismenkami. Takoj za njimi so Kitajci, ki imajo okoli 1000 tiskarskih znakov, vendar pri njih dobro kaže, saj nameravajo že v bližnji prihodnosti uvesti fonetično latinico.

Srednje šole v Avstriji

Iz poročila Centralnega statističnega urada je razvidno, da obstoja v šolskem letu 1957/58 v vsej Avstriji 193 srednjih šol. Od tega jih vzdržuje 143 zvezna država, katoliška cerkev in njeni redovi 39, različna društva deset in ena privatna oseba eno srednjo šolo. V vseh teh srednjih šolah je sedaj 2789 razredov. Od tega odpade na gimnazije 516, na realne gimnazije 1125, na realke 412, na dekliške realne gimnazije 568 in na ženske višje šole 168 razredov.

MED NOVIMI KNJIGAMI

GAMSI NA PLAZU je naslov knjige zapiskov in spominov Karla Prušnika-Gašperja, ki je izšla pri Glavnem odboru Zveze borcev Slovenije v Ljubljani. Knjiga bo nedvomno vzbudila veliko zanimanje, saj vsebuje mnogo novega in zanimivega o partizanski borbi na Koroškem, torej ravno o vprašanju, o katerem je bilo doslej pisano še zelo malo. Opremljena je tudi s številnimi slikami in dokumenti, kar bo njen pomen le še povečalo.

BETON IN KRESNICE se naziva najnovejši v slovenščino prevedni roman srbskega pripovednika in pesnika Oskarja Daviče, katerega smo doslej poznali le po njegovem dnevniku »Med Markosovimi partizani«. Tema tega romana je vzeta iz sodobnega življenja in je tudi način pisanja prilagojen modernemu času. Knjiga je v prevodu Marjana Javornika izšla pri Cankarjevi založbi v Ljubljani.

POVESTICE O PUNČKI MAJI so prijetno pisana knjiga za mladino, napisal pa jo je Bogomir Magajna, ki se je priljubil tudi kot mladinski pisatelj, saj je napisal že celo vrsto prisrčnih pravljic in pripovedk, po katerih mladi bralec vedno rad sega. Njegova najnovejša knjiga — Povestice o punčki Maji — je namenjena najmlajšim ter na prikupen način slika življenje otrok in hkrati okolja in sveta. Opremljena je tudi z lepimi ilustracijami, izdala pa jo je Mladinska knjiga v Ljubljani.

IZBRANI SPISI Franceta Bevka, ki izhajajo pri Državni založbi Slovenije, so dosegli že šest zvezkov, katerih zadnji je izšel šele pred kratkim. Obsega 412 strani in vsebuje roman »Človek proti človeku«, za katerega je France Koblar, ki skupno s pisateljem samim urejuje zbirko, napisal obširne opombe.

SODNI DAN NA VASI. Primorski pisatelj Danilo Lokar je v tej knjigi zbral živo in zanimivo pisane zgodbe, ki obravnavajo življenje primorskega ljudstva od prihoda Italije pa v čase narodnoosvobodilnega boja. Knjigo je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani.

Vse slovenske knjige, časopise in revije lahko naročite v knjigarni »Naša knjiga« v Celovcu, Wulfengasse 15!

Dr. MIRT ZWITTER 63

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Vendar niti nadaljne ostre resolucije in javni masovni nastopi SVP niti protest, ki ga je v rimskem parlamentu iznesel v imenu manjšine poslanec SVP dr. Karl Tinzl, ni spremenil položaja in ni spravil italijanske vlade iz načelnega molka. Šele 15. decembra 1955 so bili končno sprejeti po takratnemu predsedniku italijanske vlade Segni-ju vsi trije poslanci ter oba senatorja SVP v Rimu. Državni sekretar dr. Russo je še posebej zagotovil proučevanje pritožb in zahtev SVP.

Delno spremembo v SVP je sprožila tudi smrt predsednika pokrajinske vlade v Bozenu, deželnega glavarja dr. Karla Erckerta prav istega 15. decembra 1955. Bil je zavzemal to vrhovno mesto avtonomne uprave manjšine od volitev leta 1948 dalje. Na njegovo mesto je sedaj predlagala ter je bil z njeno odločilno večino izvoljen kot novi deželni glavar inž. Pupp, nemško vzgojen in nemško misleči Ladinec. S to potezo odtlej SVP še lažje dokazuje svoj interes za pravice Ladincev ter »neločljivo povezanost ladinskih z nemškimi Južnimi Tirolci«. Uslužno je to novi deželni glavar dokazal že prvi dan po svoji izvolitvi, ko je naslovil preko radijske postaje Innsbruck značilen pozdrav na avstrijske »rojake«.

Povsem jasno pa se pojavi zaostrena linija politike SVP s pričetkom leta 1956 ob bližanju novih volitev za dunajski parlament v Avstriji. Že februarja zahteva v imenu tirolske ÖVP profesor innsbruške univerze poslanec dr. Franz Gschnitzer v dunajskem parlamentu za Južne Tirolce pravico samoodločbe v smislu Ustavne listine Organizacije združenih narodov. Isto zahtevo nato po vrsti ponavljajo zastopniki vseh avstrijskih strank ter raznih nacionalističnih organizacij. Istočasno pa seveda tudi sama SVP na svojih domačih zborovanjih. Poslanec SVP v rimskem parlamentu dr. Otto von Guggenberg naslovi 11. februarja 1956 odprto pismo na predsednika rimske vlade, v katerem ponavlja vrsto nemških pritožb ter zahteva končno odgovor vlade na predano spomenico SVP. V znamenju zaostritve obhaja SVP februarja tudi slavnosti ob obletnici smrti Andreja Hoferja po vsej deželi, še bolj grozeče in hrupno pa nacionalistične organizacije v Avstriji. Tirolska ÖVP postavi vprašanje Južne Tirolske kot najvažnejši problem bodoče avstrijske politike ter stavi v tej zvezi dunajski vladi zahteve.

S skrajno ostrino formulira pritožbe in zahteve Južnih Tirolcev končno kongres SVP dne 3. marca 1956 na gradu Sigmundskron. Tudi ob tej priliki izvedena volitev novega vodstva stranke, katere predsedstvo prevzame poslanec rimskega parlamenta dr. Toni Ebner, nakazuje v ostalem sestavu pojačanje ostrejše politične linije Resolucija, ki jo kongres soglasno sprejme, nanovo programatično precizira politično gledišče SVP na južnotirolska vprašanja ter v obliki konkretnih zahtev terja od italijanske vlade uresničenje Pariškega sporazuma ter vse ukrepe za zavarovanje nemške zemlje in ljudstva Južne Tirolske. Iz vsega tega je razvidno, kako se v vse večji meri uveljavlja v SVP miselnost in vpliv nacionalističnih sil. Njihov cilj pa je vedno očitneje osporavanje vrednosti Pariškega sporazuma za zavarovanje obstoja in razvoja manjšine.

Svoj višek doseže ta razvoj v postopni odkriti gonji proti zunanjemu ministru Avstrije inž. Leopoldu Figlu zaradi njegove izjave dne 14. marca 1956 v Rimu, kjer je izjavil, da namerava Avstrija spoštovati Pariški sporazum ter da so v primeri z vprašanji, ki Avstrijo in Italijo družijo, vprašanja, ki obe državi ločijo, neprimerno manj odločilna. Proti tej izjavi je takoj nastal hud vihar med tirolsko ÖVP, ki je z vso ostrino zavrnila te izjave v svojih »Tiroler Nachrichten«. V posebni resoluciji je zavzelo stališče do teh izjav dne 26. marca 1956 tudi novo vodstvo SVP s postavljanjem, da nobeno drugo vprašanje odnosov med Avstrijo in Italijo ne sme prednjačiti pred vprašanjem zavarovanja južnotirolske manjšine. Nadalje resolucija SVP vnovič naglaša pravico Južnih Tirolcev, da od podpisnic Pariškega sporazuma zahtevajo izvedbo te pogodbe po njenem duhu v zaščito ljudstva in ozemlja Južne Tirolske, za slučaj pomanjkanja soglasnosti obeh podpisnic pa pravico, da predložijo vprašanje v razsodbo mednarodnemu razsodišču, pristojnemu za takšne razsodbe po določbah italijanske mirovne pogodbe, kot katere neločljivi sestavni del je smatrati tudi sporazum De Gasperi — Gruber.

(Nadaljevanje sledi)

Seja blaškega občinskega odbora

Preteklo nedeljo je bila prva seja novoizvoljenega občinskega odbora v občini Blato. Seja je bila pod vodstvom novega župana g. Krofa, ki je po izvolitvi prevzel nasledstvo zaslužnega bivšega župana g. Kumra. Po razburljivih dnevih po županskih volitvah in obsojanja vrednih dogodkih v Nonči vesi je prva seja potekala mirno in stvarno. Nadejamo se, da bo novi župan korakal po zgledu bivšega župana, kateremu je velik del volivcev tudi pri zadnjih volitvah spet izkazal svoje zaupanje, ker je vedno kazal nepristransko razumevanje za vsakogar brez razlike ter je imel pred očmi le blaginjo občine in občanov.

Na seji, ki so se je udeležili vsi odborniki, so obravnavali osnutek občinskega proračuna za letošnje leto. O računskih postavkah, iz katerih je razvidno občinsko gospodarstvo, bomo poročali prihodnjič, ko bo proračun končnoveljavno sprejet in sklenjen.

Nadalje so obravnavali tri prošnje za gostilniške koncesije in sicer za eno pri Junčku v Vidri vesi, za dve pa v Vogrčah pri Škofu in Puklu Ferdinandu. Prošnjo za gostilniško koncesijo v Vidri vesi so potrdili s šestimi proti petim glasovom, sklep o prošnjah v Vogrčah pa so odložili na eno izmed prihodnjih sej, ko bodo zadevo temeljiteje proučili.

Za izgradnjo učiteljskega stanovanja pri novi šoli pri Božjem grobu so sklenili, da bo občina najela ugodno amortizacijsko posojilo v znesku 270.000 šilingov, ki ga bo odplačevala z dohodki stanarine, da občina ne bo posebej obremenjena s tem kreditom.

Na seji so med drugim obravnavali tudi žalosten pojav, da so nekatere dvojezične kažipote, ki jih je občina napravila pod županstvom Mirka Kumra, nepoboljšljivi nestrpneži pokvarili ter ponekod smer obrnili v nasprotno stran. Sklenili so, da bodo te kažipote popravili.

Med sejo so razpravljali po večini v svojem domačem jeziku, ki je pač vsem občanom, do malih izjem, najbolj gibčen in v katerem najlažje izražajo svoje misli že od otroških let.

Šmarjeta pri Pliberku

Lep zgled pripravljenosti pomoči bližnjemu so daljni in bližnji sosedje kmeta Osrbana v Šmarjeti pokazali nedavno, ko je izbruhnil ogenj v njegovem skladiščnem poslopju, kjer je imel shranjeno žito, prekajeno meso in veliko orodja. Čim so ljudje zapazili, kje gori, so nemudoma tekli na pomoč, da bi kmetijo rešili večje nesreče. Prav kmalu sta prispeli tudi požarni brambi iz Libuč in Pliberka in z združenimi močmi je uspelo, da so pred ognjem obvarovali stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Kraj požara je bilo z izdatno vodo težko doseči, ker so jo morali brizgati iz šmarješkega potoka daleč navzgor. Samo s priklopljenjem cevi obeh požarnih bramb je bilo mogoče brizgati vodo tako visoko.

Nevarnost je bila velika, na srečo pa so mogli ogenj omejiti na shrambno poslopje. Kljub temu pa je nastala precejšnja škoda in jo cenijo na okoli 30.000 šilingov.

Semič — Ledince

V Semiču na Dolenjskem je dne 5. aprila 1958 preminul koroški rojak Ivan Resman v starosti 67 let. Tratnikov Hanjžek, kakor smo ga poznali in imenovali, je umrl za zahrbtno boleznijo — rakom. Na velikonočni ponedeljek so ga spremili k zadnjemu počitku.

Pokojni se je leta 1920 kot železničar preselil v Jugoslavijo. Služboval je v Semiču in v Grobelnem na Štajerskem. Ko je stopil v pokoj, se je spet naselil v Semiču, v kraju sredi vinskih goric. Prekmalu pa ga je dohitela smrt.

Pokojni Ivan je kot pevec z veseljem sodeloval pri raznih društvih. Tudi njemu so pevci zapeli na domu in ob odprtem grobu ganljive žalostinke v slovo. Poslovilne besede je na grobu spregovoril rojak iz Koroške, doma iz Železne Kaple.

Blagi pokojnik naj počiva v miru, žalujoči ženi in drugim sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Celovec

Zdravstveni urad navaja v svojem poročilu za leto 1957, da so zdravniki v Celovcu prijavili 11.009 obolenj za gripo. Najvišje stanje obolenj so zaznamovali meseca oktobra, namreč 9485. Za obolenja na gripi obstoja prijavna dolžnost, ker gre za epidemijo. Verjetno je, da mnogo lažjih obolenj niso prijavili ter se lahko računa, da je bilo število obolenj za kakih 2000 do 3000 primerov višje. Iz tega sledi, da je povprečno vsak peti Celovčan obolel za gripo. V glavnem so bila obolenja lažje narave ter so nastopili le posamezni hujši primeri. V statistiki navajajo, da je le šest oseb umrlo zaradi gripe odnosno je gripa zmanjšala odpornost proti drugim boleznim, ki so povzročile smrt.

Okrajna sekcija Rdečega križa v Celovcu je izvedla v Hodišah in Možbergu tečaja za prvo pomoč. V Hodišah je tečaj obiskovalo 57 oseb, v Možbergu pa 38. Tečaj je vodila referentka Erna Rasch, sodelovala pa sta celovška zdravnika dr. Muhr in dr. Berger.

Dole pri Rožeku

Za vedno nas je zapustil Janez Dersola, p. d. Šmunk, ki je ta teden umrl šele okoli šestdeset let star. Pokojni je na svoji kmetiji vzorno gospodaril s pomočjo svojih dveh sester. Zgledno je uredil kmetijo in se razumno okoriščal z novimi pridobitvami v kmetijskem gospodarstvu.

Kljub temu, da je pokojni ohromel v mladih letih na nogi, kar mu je seve delalo težkoče v njegovi marljivi dejavnosti, je vse življenje ohranil veder značaj. V soseski je bil zaradi svojega mirnega sosedskega odnosa in ustrežljivosti pri vseh zelo priljubljen in spoštovan. Pokojni Šmunk se je za vse zanimal, posebno živo pa je spremljal naše narodno življenje in prizadevanja za naš obstanek ter napredek. Prizadevanja za naše skupne koristi je po svojih močeh vedno nesebično pospeševal. Na njegovem gostoljubnem domu je bilo nešteto kmetijskih tečajev oziroma kmetijsko-gospodarskih in prosvetnih posvetovanj.

Minulo sredo smo blagega pokojnika spremili k večnemu počitku na pokopališče v Rožeku. Častno število žalnih gostov je prisostvovalo pogrebnim svečanostim. Domači g. župnik je spregovoril nagrobne besede in opisal zgledni značaj in življenjsko pot pokojnega. Janeza Dersolo bomo ohranili v lepem spominu, žalujočim sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

VABILO na

Pevski koncert in narodne plese

iz okolice Bohinja

Gostujeta folklorna skupina in oktet TURISTIČNEGA DRUŠTVA BOHINJ

Prireditve bodo:

19. aprila
ob 20. uri pri Prangerju v Zmotičah

20. aprila
ob 10. uri v kinodvorani v Borovljah
ob 15. uri v Narodnem domu v Žitari vesi

Vsi prijatelji slovenske pesmi in narodnih plesov prisrčno vabljeni

Vstopnice pri krajevnih slovenskih prosvetnih društvih, pol ure pred prireditvijo pri blagajni.

Smrtni nesreči dveh otrok

Hudi in tragični nesreči sta se pred nedavnim primerili v dveh različnih krajih in povzročili smrt dveh otrok. V gozdu v bližini Prible vesi v dobrlaveški občini je bil kmet Dular zaposlen s podiranjem lesa. Na travniku ob gozdu se je igral njegov petletni sinček Pepej. Ko se je spet eno drevo nagnilo k padcu, se je fantek nenadoma pojavil v gozdu v smeri, kakor je drevo padlo. Prepaščeni oče ni več utegnil pomagati fantu, drevo je otroka oplazilo in ga hudo poškodovalo na glavi. Nesrečnega Pepija so še spravili v bolnišnico, vendar je kmalu podlegel težkim poškodbam.

V Višprijah v šmohorskem okraju pa je devetletna deklica napajala kravo. Krava se je splašila zaradi psa, ki je ležal na poti, in zdirjala, pri tem pa podrla nesrečno deklico na tla, kjer je nezavestna obležala. Drugi dan je zaradi smrtonosne poškodbe umrla za krvavitvijo možganov.

V obeh pretresljivih primerih okoličani iskreno sočustvujejo z bridko prizadetima družinama.

Bralci SE OGLAŠAJO

Še spomin na dni izseljevanja

Iz Bistrice v Rožu želi bralec našega lista k uvodnemu članku »Spomin in opomin« pripomniti še naslednje:

V tistih dneh smo iz zanesljivega vira zvedeli, da so v Celovcu pod vodstvom Maier-Kaibitscha sklenili izselitev zaenkrat najzavednejših Slovencev. Izselitev naj bi bila izvedena v treh dneh. Dne 14. in 15. aprila 1942 so že izvajali zločinski načrt, 16. aprila pa bi morale priti na vrsto ostale občine, med temi tudi Bistrica v Rožu.

Za izselitev smo imeli že vse pripravljeno ter z nemirom in grozo v duši čakali, kdaj bo zabrnel avto, da nas odpelje od domače grude k drugim trpinom. Toda ni jih bilo, prinesli pa so nam šolarji malo dni potem listke s pozivom na shod pod staro vaško lipo na Bistrici, pod katero se je dogajalo v zgodovini že nešteto dogodkov. Na shod smo morali iti, radi ali neradi. Pod lipo je bila zbrana pisana družba domačih nacistov, med temi smo opazili ogleduhe, ki so ugotavljali, kdo se je shoda udeležil in kateri ne. Grdo bi zaznamovali tistega, ki bi ne bil ubogal in prišel na shod.

Govoril je Kreisleiter NSDAP Pototschnig in sicer o izseljevanju. Med drugim je dejal, da naj nikar ne mislimo, da je izseljevanje v bistriški občini zabranil župan, temveč ga je prekinila stranka sama. Mi pa smo že vedeli, da je to stranka storila iz strahu in baje na intervencijo vojaške oblasti, ker so mnogi vojaki glasno izražali svoje ogorčenje nad tako krutim nasiljem.

Bila je že skoraj noč, ko je učitelj zaključil shod z grožnjo, češ, kdor bo proti nam, ne bo več vezal snopov, to se pravi, ga ob žetvi ne bo več v domovini. Namesto izselitve pa so nas pozaprli v gestapovske ječe, kjer smo okusili vso krutost nacističnega nasilja in sovraštva do koroških Slovencev. Bil je hud in brezsrčen udarec v naši zgodovini, dogodki, ki jih žal nekateri pozabljajo, ki pa jih ne smemo nikdar pozabiti ter nam naj bodo vedno »spomin in opomin«.

Razne vesti iz Koroške

Od več strani že poročajo o gozdnih požarih, ki se često pojavljajo v pomladanskih dneh. Marsikje nastane zaradi tega velika škoda, posebno na mladih gozdnih kulturah. Posebno nevarno je, ko ljudje popravljajo travnike in zažigajo listje in hosto v bližini gozdov ter posvečajo temu premalo previdnosti. Pazite torej na gozdove, ker je poleg škode, ki lahko nastane, zanemarjenost in nepazljivost pri ognjih na prostem tudi kazniva.

Na mejnem prehodu pri Vratah-Megvarjah so obmejni organi ustavili zanimiv par. Z družinskim potnim listom je prispel na mejo neki 37-letni trgovec iz Nižje Avstrije. V njegovem spremstvu je bila mlajša ženska, ki jo je navedel kot svojo zakonsko družico. Obmejni organi so iz potnega lista ugotovili, da bi morala biti žena stara 39 let, kar pa se s spremljevalko očitno ni ujemalo, ker je izgledala še zelo mlada. Ko so se za sumljivo zadevo nekoliko bliže zanimali, sta oba nekaj časa trdovratno trdila, da je sopotnica zares 39 let stara ter da je le izredno dobro ohranjena. Končno pa sta morala le priznati, da je družica stara komaj 18 let ter nameščenka na Dunaju, ki jo je hotel trgovec vzeti s seboj v Italijo. Tukaj pa sta morala vožnjo prekiniti ter so oba najprej izročili orožništvu in potem sodišču. Zagovarjati se bosta morala zaradi prestopka zakona o potnih listih in varanja oblasti. Hudomušneži pa pravijo, da bo končno besedo spregovorila še prava žena prizadetega trgovca in sicer tako, da mu bodo minile skomine, da bi še kdaj jemal za spremstvo v Italijo mlado dekle in jo izdajal za svojo ženo.

Slovensko prosvetno društvo »Danica« v Št. Vidu v Podjuni
bo priredilo v nedeljo, dne 20. aprila 1958, ob 14.30 uri igro
ZAKLAD
v dvorani pri Voglu v Št. Primožu.
K številni udeležbi vabi
odbor

V pivovarni Sorgendorf pri Pliberku zaposleni Jožef Košutnik se je minulo nedeljo precej hudo ponesrečil. S svojim motornim kolesom se je peljal po Lipiški cesti, v bližini Vogrč pa je strmoglavil, pri čemer si je zlomil roko in poškodoval na obrazu. Ponesrečeni Košutnik se zdravi v bolnišnici za nezgode v Celovcu.

Na lesnem skladišču Leitgebove tvrdke v Sinči vesi se je pred nedavnim 23-letni delavec Franc Košir hudo ponesrečil. Prenašal je deske, ko je močan sunek vetra nenadoma podrl večjo skladovnico, pri čemer so deske zadele delavca. Hudo poškodovanega Koširja so z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico za nezgode v Celovec.

MOTORNE KOSILNICE

VIELZWECK-MOTORMÄHER
Mähen Fräsen Pflügen Häufeln Ziehen

kot vse stroje za poljedelstvo dobite najugodneje potom

Podjunske trgovske družbe
Franc RUTAR
Dobrla ves (Eberndorf), tel. 220

Po naročilu:
Ceniki - zastopnik - dostava

KOLEDAR

Petek, 18. april: Apolonij
Sobota, 19. april: Leon
Nedelja, 20. april: Neža
Ponedeljek, 21. april: Anzelm
Torek, 22. april: Soter i. G.
Sreda, 23. april: Vojteh
Četrtek, 24. april: Jurij

B. ANTONIETTE VEHRMAN:

O ptičku, ki je napake jedel

Živela je deklica, ki ni bila posebno pametna. Tega pa nihče ni opazil, kajti, le pomislite, imela je ptiča, ki je jedel napake. Ptič je bil črn kot najbolj črno oglje in prelepo se je lesketal ter bleščal. Kadar je deklica pisala domače naloge, je pisala in računala kar v zvezek. Seveda je naredila strašansko veliko napak. Toda, kaj zato! Ko je napisala zadnjo piko, je zaklicala ptiču:

Pridi ptič, požerič,
kljun široki brž odpri,
vse napake zdaj požri!«

In prifrčal je črni, bleščeči ptič, široko odprl kljun in pojedel vse napake in požrl vse packe.

Nekega dne pravi deklici sošolka, ki je sedela zraven nje v klopi:

»Oh, kako rada bi bila tako pametna kot si ti, ki nikoli nimaš v nalogi nobene napake, jaz jih imam pa zmeraj toliko.«

»Seveda,« je rekla deklica, »toda jaz imam ptiča, ki poje vse napake.«

»Oh,« pravi sošolka, »potem pa pridem kar danes popoldne k tebi in ti prinesem vse svoje zvezke.«

»Le pridi,« je rekla deklica.

Popoldne pa so prišla s sošolko še druga dekleta in fantiči, pristopicali so v sobo in prinesli s seboj svoje zvezke. Deklica je vse številne zvezke razgrnila po mizi in zaklicala:

»Pridi ptič, požerič,
kljun široki brž odpri,
vse napake zdaj požri!«

In ptič je žrl napake in žrl packe, naenkrat pa je votlo počilo — bumf — in ptič se je razletel.

Ker pa je bil ptič poln črnila in napak, so padle vse packe in napake nazaj v zvezke. Otroci so stali tihi in žalostni, saj so imeli v zvezkih še več napak in pack kot poprej. Počeni ptič pa je obležal na hrbtu in je stegnil obe nogi od sebe. Bil je za vselej mrtev.

Kako bridko je deklica jokala! Debele, grenke solze so ji tekle po licih. Drugi otroci pa so čisto potihoma odšli skozi vrata. Ah le predobro so vedeli, kako je s to stvarjo. Če bi bili v šoli malce pridnejši in ne bi delali v svoje zvezke toliko pack in napak, ne bi bilo treba umreti ptiču, ki je jedel napake in packe, edini na vsem svetu.

Velblod in pesek

Velblod je potoval skozi peščeno pustinjo, visoko dvigal glavo in naposled dejal drobnemu pesku:

»Glej, kako sem mogočen in kako težka so moja kopita, s katerimi pohodim na tisoče tvojih bratcev.«

Pesek na to ni dejal nič, le ves suh in droban se je dvigal izpod velblodovih kopit ter mu jih zopet zasipal. Med tem so se v daljavi zgrnili črni oblaki in čez puščavo je zatulil pustinjski vihar. Kljub temu, da je bil velblod še mlad in močan, mu je skoraj pohajala sapa, ko je strmel v divjo igro prirode. Vihar je namreč čedalje bolj dvigal oblake peska v zrak, ga vrtinčil kot snežinke okrog močnega velblода, kakor da ga hoče živega pokopati. Naj je še tako hitel, da bi se izmotal iz peska, mu ni uspelo. V smrtnem strahu je obstal sredi peščenega meteža, pesek sam pa mu pravi:

»Velblod, zasmehoval si me še pred kratkim in imel si malce prav, zakaj razdeljen v milijarde zrnc, nisem živel v lepi in plemeniti slogi. Zato si me tudi lahko tako brezsrčno teptal. Toda poglej me zdaj, ko sem združen s svojimi delci v viharju! Kakor ubogo miško te lahko pokopljem pod seboj!«

Velblod se je nad temi besedami globoko zamislil. Nič več ni bil mogočen, ko je spoznal, kako je mogočna peščena pustinja, pa naj je razpaljena od sonca ali razburkana od silnega viharja.

(Afriška basen)

ALIBEG KAŠKAŠI

(EGIPTOVSKA)

V mestu Kairo v Egiptu je nekoč živel mož z imenom Alibeg Kaškaši. Bil je hrom na eno nogo in je malo šepal, kadar je hodil po mestu. To je bilo videti precej smešno. Mestna mladež je hodila za njim in zasmehovaje ponavljala v taktu: »Alibeg Kaškaši! Alibeg Kaškaši! Alibeg Kaškaši!« vedno z istim naglasom in na enak način. Najsi je odhajal, vedno so ga zasledovali otroci.

Nekega dne je bilo Alibegu zasledovanja in vpitja dovolj. Pripognil se je, dvignil kamen in ga zalučal v gručo otrok. Kamen je zadel otroka v glavo in ga ranil. Otrok je začel glasno tuliti, prišel je njegov oče in vprašal: »Kdo te je tako udaril?« Deček je povedal: »Alibeg Kaškaši mi je vrgel kamen v glavo!« Tedaj se je dečkov oče razhudil, zgrabil Alibega in ga odvlekel pred sodnika. »Ta Alibeg tukaj,« je rekel, »je mojega sina udaril po glavi, zato sem ga pripeljal pred sodišče. Ti boš že opravil z njim.«

Sodnik je vprašal Alibega: »Zakaj si mečka brez vzroka tako udaril, ali mu morda celo vrgel kamen v glavo?«

Alibeg je spregovoril in rekel sodniku: »Stvar je namreč ta, o sodnik: Alah blagoslovi preroka!«

Tedaj je odgovoril sodnik: »Alah ga blagoslovi in mir z njim!« Kajti to je v oni deželi običajen pozdrav.

In Alibeg je dejal drugič: »O sodnik! Alah blagoslovi preroka!« in sodnik je spet odgovoril: »Alahov blagoslov bodi z njim in njegov mir!« Tedaj je Alibeg Kaškaši rekel tretjič: »O sodnik, Alah blagoslovi preroka!« Sodnik je odvrnil: »Tisočkratni blagoslov ga spremljaj!«

A že je Alibeg zaklical četrtič: »Alah blagoslovi preroka, o sodnik!« Tedaj pa je bil sodnik sit vzklikanja in je jezno zavpil: »Prenehaj že s svojim večnim prerokovim pozdravom in spravi se k stvari!«

Alibeg pa je odvrnil in rekel: »Sodnik, ti si se naveličal želeti blagoslov preroku Mohamedu, ki ga častimo, in vendar je bilo šele v četrto. Kako bi torej meni ne bilo preveč, ko mi zlobni dečki sledijo vse dni in neprestano zasmehujejo moje ime? Ti si se razjezil že prvič, čeprav je trajalo le kratek čas, jaz pa moram trpeti vsak dan, da kriče za menoj: ‚Alibeg Kaškaši, Alibeg Kaškaši, Alibeg Kaškaši,' vse dni in brez konca!«

Tedaj je spoznal sodnik, da je Alibeg nedolžen, in dejal mu je: »Hvala ti, le vrni se domov, Alibeg.«

Alibeg je odšel in oče je moral sam plačati zdravnika za sina.

To je zgodba o Alibegu Kaškašiju.

Cesar in kuhar

Živel je nekoč silen in nadvse krut cesar. Nekega dne mu je kuhar prinesel kosilo in ko je hotel postaviti jed pred cesarja, je kaplja jedi padla na njegovo roko. Cesar ga je mrko pogledal in kuhar je pri priči vedel, da ga bo dal usmrtiti. Tedaj je pograbil skledo, vso jed zlil cesarju na glavo, potem pa zbežal, ko da bi mu gorelo pod podplati.

»Primite ga!« je zavpil cesar.

Ko so kuharja pripeljali, mu je cesar rekel:

»Dobro vem, da mi nisi nalašč kanil tisto kapljo na roko. Ampak povej, zakaj si mi potem zvrnil vso skledo na glavo?«

»Oh, cesar moj,« mu je odgovoril kuhar, »nisem si mogel dovoliti, da bi mene, tako starega in vestnega služabnika, usmrtil cesar samo zato, ker mu je kanila kaplja jedi na roko. To sem storil, da me imaš vsaj za kaj usmrtiti in ljudje vsaj ne bodo rekli, da si krut.«

»Modri moj starec, izgovor te je rešil smrti. Pri Alahu, nič hudega se ti ne bo zgodilo,« je rekel cesar kuharju in ga pustil, da je odšel.

(Arabska pravljica)

Pomlad

V tiho, temno sobo pesem je planila
in z njo otroški smeh —
iz pustih leh —
pomlad, mladost se je vrnila.

Uho lovi prečudne zvoke,
oko zre mehki, sinji ton neba
in sončni blesk, razlit v zlato polja,
in jutra rosna, in otroke,

ki mimo jablan, razcvetelih snoči,
hitijo mladi in pojoči
v gozd zelen, v dobrave,
ki v snu še dremljejo sanjave.

Drhti v vetru vrba koprneče
in se v potoku ogleduje.
In misli moje, kam vas vleče?
Srce pa nove sanje prede, snuje.

Odmev

Nekoč je neki majhen psiček zašel v planine. Temne, gole skale so se sklanjale nad ozko stezo. Postalo je temno in hladno. Psiček je pogosto slišal svojega gospodarja, ki je pripovedoval, kako visoke in strme so skale, koliko pogumnih ljudi je izgubilo svoja življenja na skalah in v prepadih. Zato tudi ni čudno, da se je psiček precej neprijetno počutil.

Toda kmalu ga je postalo sram, ker je tak strahopetec. Zbral je ves svoj pogum in je junaško nekajkrat zalajal.

Odmev je ponovil njegovo lajanje.

Psiček je mislil, da mu odgovarja sama gora. Ves ponosen je pogledal na goro in dejal:

»Ta gora je res zelo visoka, njen glas pa ni prav nič močnejši od mojega. Prav nič se več ne bojim te gore!

Te besede je slišal grom, ki se je peljal mimo v oblaku, in je zagrmel:

»KAJ TI TAM BEVSKAŠ?«

Planinski odmev pa je večkrat ponovil:

»KAJ TI TAM BEVSKAŠ? KAJ TI TAM BEVSKAŠ?«

Psiček je zaradi silnega grmenja skoraj oglušel. Prestrašil se je in je zajecljal:

»Jaz... jaz... nič...«

Stisnil je rep med noge in zbežal domov.

(Kitajska pripovedka)

Bogata in uboga sestra

Slovenska narodna

Nekoč sta bili dve sestri: ena bogata in ena uboga. Bogata je imela mlin, uboga pa nič, razen 12 otrok. Ni jim imela dati kaj jesti.

Nekega dne ji je bogata rekla, naj pride k nji mlet. Uboga je šla in zvečer, ko je prišla njena bogata sestra, jo je prosila, naj ji da peščico moke.

Bogata sestra pa jo je zavrnila, češ da ima moke zadosti na sebi.

Ubožica je pričela jokati ter odšla domov. Nato si je otresla od moke prašno obleko in potem je imela dosti moke, toliko, da je obogatela. Njena sestra pa je obubožala.

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

DRUGA KNJIGA — POVEST DAVNIH DEDOV

67

Ognil se je posekanega gozda, kjer mu je bila hoja naporna zaradi drevja in vej, razmetanih na gosto po tleh. Skril se je zopet v temo in lezel ob robu doline proti ognju. Počasi je ginilo omotično koprnenje po Ljubinici, zmogla je skrb in teža naloge ter izpodrinila sanjarjenje o Ljubinici. Zbral je vnovič vso prélest in zvitost. Plazil se je kakor lisjak neslišno, se spustil v dolino, se potopil v travo in se vil kakor kača prav tik črede konj proti ognju. Poskušal je, da bi razbral iz črne sence število živali. Toda ni mogel. Vtem se je domislil, da pred polnočjo vzide mesec; tedaj lahko preglda čredo z gore. Pomikal se je ob robu grmovja uspešno dalje. Ob konjih ni začutil ničesar. Ni zamomljal pastir, ni si žvižgal čuvaj. Huni so pustili konje brez varuha. Včasih se je dvignil na kolena, na noge, da je motril ogenj.

Polagoma je videl, da se je vžgal še drugi, tretji, cela vrsta.

»Mnogo vojščakov!« je preudaril in lezel dalje. Obe roki sta mu že krvaveli, opraskani od trnov. Pa Rado se za to ni zmenil.

Niti zmaknil ni, če je pritisnil bodeči osat z dlanjo.

Kmalu se je toliko približal, da je videl poskakujoče Hune ob ognjih. Kakor mrmljanje je razločil pogovor in tu in tam glasen, razločen vzklik.

»Dobre volje so! Pijejo! Brez skrbi jih zalezem!«

Postajal je čedalje drznejši in pogumnejši. Povzpel se je iz trave in premišljal, kako bi dospel najlaže v obližje največjega ognja. Ob njem bo videl Tunjuša in morda celo njo.

Preplazil se je prek doline do drugega roba gozda. Droben potok se je vil ob rebri. Rado je prebredel vodo in se skril v gozd. Tod je brez bojazni hitro korakal. Voda je šumela in glušila njegove korake, od ognjev je prihajal čimdalje večji hrup, smeh in pesem. Roko je držal na nožu in v vročici podrhtaval. Domislil se je, ali se bo brzdal, če zazre Tunjuša in ob njem Ljubinico, ali plane nanj in ga zabode.

»O, Devana,« je vzdihnil, »bogovi mojih očetov, čuvajte me!«

Ob tem razmišljanju je zazevala pred njim široka jasa. Svit ognjev je segel prav do roba gozda. Sunkoma se je umaknil in stopil za debel hrast. Od tod je videl vse.

Huni so smodili bravino na ognjih, poskakovali in plesali, vihteč debele čutare nad glavámi. Kocinaste hlače so plahutale ob skokih, doge, sloke postave so bile v krvavem svitu ognjev še daljše in groznejše.

»Kakor védomci!« je presodil Rado.

Ali v tem hipu zadoni hreščeč, razklan glas. Huni obstojé in utihnejo.

»Plink — plunk, plunk — plink.«

»Kaj je to? Strune! In sedaj pesem. Čigav glas? O, Šetek v tvoji bradi, Radovane! To si ti! To je tvoja plunka! Tvoj glas! O, Radovane, očka!«

Mladec za deblom si je pomencál oči, ker ga je zaskelelo kakor od veselih solza. Očka jo potolaži. Nocoj ji razodene, da prihajamo! Radovane, v Drenopelj pošljem po vina zate za to tolažbo! V rodu Slovenov bo večen spomin na tvoje ukane!

Smehljaje se je poslušal divjo hunsko pesem, ki jo je pel Radovan in slepil Hune. Ob ognjih so se zgibale manjše sence, dekleta so plesala ob zvokih plunke.

Rado se je ozrl na nebo. Prestrašil se je, ko je zapazil bledosvetel kolobar, ki je naznanjal prihod meseca. Naglo se je obrnil in bežal.

Na večer drugega dne se je bližala hunskemu taboru vojska Slovenov. V treh oddelkih so gazili tiho po stepi. V sredi na čelu težko oborožene konjice Iztok, ob levi pračarji in lokostrelci, ob desnem boku siloviti suličarji, oboroženi z bojno sekiro in zavarovani z lesenimi ščiti, prevlečenimi z debelo bivoljo kožo. Iztok se je veselil vzornega reda. Noben meč ni žvenknil, noben vojščak ni izpregovoril, celo konji niso prhali in hrzali. Čul se je samo šelest in šum po usehli travi, kakor bi zdržema vlekel veter po gozdu. Ko so prišli že do ovinka, koder bi morala zaviti vojska v sotesko, je Iztok zavil na desno proti zaraslemu holmu. Brez pomisleka mu je sledila četa za četo. Zamahnil je z mečem. Izurjeni Sloveni iz Bizanca, sedaj stotniki, so zasukali konje in se zbrali ob svojem poveljniku.

»Zastražite dolino, da ne pride nihče ne ven ne noter! Napad izvršimo jutri! Nocoj prenočijo čete ob robu tega gozda!«

Stotniki so po vojaško odzdravili, obrnili konje in odjezdili vsak k svoji četi. Toda čete niso sprejele tega povelja tako kakor stroge pokorščine vajeni vojaki. Spočelo se je tiho mrmranje, glava se je sklonila h glavi, potresavala so se kopja, stotine oči je zrlo na Svaruniča, ki je sedel v bleščeči opravi magistra peditum v sedlu. Iztok ni okrenil pogleda od teh bodečih, vprašujočih oči. Ob ustnici se mu je zarezala tenka črta kakor očetu, ki pravi: »Le mrmrajte, otroci! Moja beseda je pribita!«

Kmalu se je ločilo od vojske nekaj veljakov, med njimi Rado. Ne meneč se za povelje, so se bližali Iztoku in zahtevali vojnega sveta. Njihovo ukoreninjeno demokratično naziranje se ni moglo kloniti

Kmečki gozd zahteva skrbnega gospodarja

Prihodnja nedelja je določena za „Dan gozda". Po vsej državi bodo tega dne številne prireditve, ki bodo posvečene skrbi za gozd, zboljšanju gospodarstva v gozdu in boljšemu spoznavanju pomena gozda za človeka, družbo in državo.

Za „Dan gozda" priobčuje referent za gozdarstvo Slovenske kmečke zveze tov. Martin Zechner naslednji članek:

Letošnja snežna katastrofa v naših gozdovih je povzročila, da je mnogo gozdov preveč razredčenih, nastale pa so tudi golave. Te površine se morajo v najkrajšem času spet spraviti v zarast. Za to priliko je za vsakega gozdnega posestnika koristno in potrebno, da se malo seznani s pomlajevanjem in s pravilno sestavo in vzgojo mešanega gozda. Mešan gozd je bolj odporen proti snegu in škodljivcem, boljše obsenči in izkoristi gozdna tla ter ugodno vpliva na predelavo odpadkov in tvorbo humusa za prehrano gozdnega drevja.

Naravno pomlajevanje

V kmečkem gozdu najdemo pogosto mesta, kjer se je gozd sam zasejal in pomladil. Naravno pomlajevanje je sicer najcenejši način, da spravimo gozd do zaraščenosti, vendar morajo biti prvič gozdna tla v takem stanju, da more seme vzkaliti, drugič morajo biti v bližini semenska drevesa in tretjič je za naravno pomlajevanje potrebno semensko leto. Večkrat traja naravna zasetev zelo dolgo in se svet prej obraste z raznim plevelom, vsled česar se zgubi več let na prirastku. Prednost naravne zasetve, da z njo drevesa že od vsega začetka rastejo v zemlji in podnebju, ki so ga navajeni, ne odtehta slabe strani, ki je v tem, da je sestoj neenakomerno zaraščen, da je na praznih mestih mlaj pregost ali pa je zasejan z nezaželjenimi listovci. Poleg tega so semenska leta pri nekaterih iglavcih redka, kar ovira hitro naravno pomlajevanje.

Med iglastim drevjem sta za naravno pomlajevanje najbolj primerni smreka in jelka, med listovci pa bukev, ker več let prenašajo obsenčenje. Bor in macesen zahtevata veliko svetlobe, vsled česar se naravno pomlajujeta le pod redkimi semenskimi drevesi ali pa na golo posekanih ozkih pasovih, kjer se od strani zaseje mlad gozd.

Kjer je naravno pomlajevanje izostalo, moramo prazna mesta izpolniti z zasaditvijo takih dreves, ki so za mešan gozd potrebna. Večje golave in posebno **poseke pa pomlajujemo s sajenjem.**

Sajenje ima svoje prednosti. Drevesca za sajenje so že 20 do 40 cm visoka in 2 do 5 let stara. S takimi drevesci pridobimo nekaj let na razvojni dobi in tudi plevel jim manj škoduje. Drevesca sadimo v pravi razdalji, da imajo dovolj prostora za razvoj. Velike težave pa v nekaterih krajih povzroča izbira glavne vrste, ki naj bo v sestoju nad polovico zastopana. Navadno so glavne vrste drevja smreka, bor ali jelka. Pri izbiri glavne vrste drevja moramo upoštevati njihove zahteve do zemlje in podnebja ter njihovo sposobnost obsenčenja gozdnih tal.

Mešan gozd

Da dosežemo mešan gozd, moramo pri sajenju iglavce med seboj mešati, še boljše pa je mešan gozd z listovci. Gozd ima dolgo razvojno dobo in **napake pri zasajanju pozneje le težko popravimo, popolnoma popraviti pa jih sploh ne moremo.** Znano je, da uspeva bor v slabi, suhi in tudi kisli zemlji. V mladosti hitro raste in zahteva veliko svetlobe. Tudi macesen raste v slabši zemlji, zahteva pa zračno lego in visoke, bolj planinske kraje. Za čist gozd nista primerna, ker slabo zasenčita gozdna tla. Smreki in jelki ugaja bolj vlažna zemlja z mineralno podlago severnih leg. V mladosti rasteta počasi, prav dobro prenašata obsenčenje in tudi gozdna tla dobro zasenčita.

Na 1 ha rabimo najmanj 4000 sadik, če pa so sadike slabe, jih je treba tudi več. Posebno bor moramo saditi na gosto, da se čimprej očisti vej. Sadimo lahko na več načinov. Zaradi zapleveljenosti gozdnih tal je pri nas najbolj v navadi sajenje v jame. Velikost jame se ravna po koreninah sadik in znaša okoli 30 cm premera. Jama mora biti dosti velika, ker drugače ni mogoče pravilno sajenje. Oseba, ki sadi, mora posebno paziti, da korenine razdeli na vse strani in jih tudi močno pritrdi v zemljo. Po hribih, kjer je zemlja plitva in ni plevela, bomo z največjim uspehom sadili bor ali macesen.

V gozdu so večkrat manjše površine, ki so z ostrogo in malino tako zaraščene, da se vsako vsajeno drevesce zaradi pomanjkanja svetlobe posuši. Na taka mesta prenesemo večja, do 1 m visoka drevesca z zemljo vred in jih tam vsadimo v pripravljeno jamo. Po sajenju moramo v prvem letu še pogosto pregledovati nasad, kjer se rad pojavi skodljivec rilčkar, ki objeda nasajena drevesca v zemlji in zunaj, da se posušijo. Tega škodljivca moramo pobirati in ga uničiti.

Mlad gozd potrebuje redno oskrbo

Le-ta obstoji predvsem v zatiranju plevela, kakor so praprot, razne trave, maline in ostroge. Meseca **julija** pregledamo vse površine, kjer smo spomladi sadili, če plevel ne prerašča mladih drevesc. Plevel moramo s srpom izžeti, da dobi drevesce dovolj svetlobe. To delo po potrebi ponovimo še v naslednjih letih. Kjer pa plevel ali grmovje ne ovirata rast koristnih dreves, tam ne škodujeta, nasprotno le koristita, ker pospešujeta tvorbo humusa, varujeta gozdna tla pred izsušenjem in pred nalivi, posebno v strmi sončni legi.

Izvzemši zatiranje plevela v prvih letih v mladem gozdu nimamo posebnega dela. **Le gozd, ki se je naravno pomladil in ki je na mnogih mestih pregost, moramo pravočasno preredčiti, da dobijo najboljša drevesca več prostora za pravilno rast.** S časom se na mnogih krajih pričnejo razno grmovje in drugi listovci hitro širiti ter prevzeti prostor koristnemu drevju. Po navadi v takih primerih kratkomalo vse posekamo, vendar to ni najboljše, ker mlada drevesca morajo do gotove meje rasti v gostem sestoju, da ne napravijo preveč močnih vej, temveč lepo stegnjeno deblo. **Zato je bolje, da listovce in grmovje, ki so napoti, samo zasekujemo in jih tako zadržujemo v rasti.** Kjer pa listavci niso napoti, jih ne sekajmo, ker gozdu koristijo in mu dajejo značaj mešanega gozda.

Slabe poganjke listovcev iz štorov in korenin moramo stalno redčiti in izsekovati, da dobijo najboljši poganjki vso hrano za hitro rast. S tem ukrepom dosežemo, da poganjki iz štorov ne bodo dali nekaj slabih drv, temveč se razvili v debele sortimente. **Vsako koristno drevo mora imeti dovolj prostora za svoj razvoj, da nastavi pravilno krono, ki zavzema 1/3 dolžine njegovega debla in da na široko razplete svoje korenine kot najboljše sredstvo za odpornost gozda proti snegu in vetru.**

Trebljenje gozda

V 20 let starem gozdu se med drevjem že začenja boj za življenjski prostor in svetlobo. Nekatera drevesa zaostajajo in se pričnejo sušiti. V tej starosti je treba pričeti gozd trebiti. Pri trebljenju ne posekamo samo suho in zaostalo drevje, ampak **poiščemo tudi slabo razvita in pregosto stoječa vladajoča drevesa.** Pri trebljenju mnogokrat sklop krone prekinemo, vendar to gozdnim tlem zelo koristi, da pride nekaj časa več toplote in vlage na gozdna tla. Drevju, ki ima lepo obliko in kaže prav hitro rast, damo s tem prostora, da svoje sposobnosti hitre rasti čimbolj izkoristi in da se deblo čimprej zdebeli.

V kmečkem gozdu s prebiralno sečnjo pa moramo posebno paziti, da dobi mlad naraščaj pod starim drevjem ob pravem času potrebno svetlobo in prostor za hitro rast. To se pravi, da moramo v mešanem gozdu redno odstranjevati stara drevesa, ki ovirajo rast pomladka.

Vsak kmet ima veliko veselje ob pogledu na lepo njivo žita. Ravno tako zanimivo je hoditi v lepo urejenem gozdu. Ne prepuščajmo gozda naravi, temveč ga skrbno uredimo. Le tako bomo iz njega dosegli najvišji donos in imeli za svoj trud bogato plačilo.

Uničevanje plevela v koruzi

Pletev koruze je bila še do nedavnega ročno ali vprežno delo z motiko, mrežno brano, okopalnikom in osipalnikom. V zadnjih letih pa se tudi za uničenje plevela med koruzo z uspehom poslužujejo kemičnih preparatov. Predvsem uporabljajo preparate naslednjih skupin:

Hormonski preparati:

2,4 D:	Dicopur	MCPA:	Dicopur M
	Hedarex		Hedapur M 52
	Hedanol		Hedarex M
			Hedanol M

Kontaktni preparati:

DNBP: BNP 30 Höchst
Selopur
Sevtox

Zvezni zavod za varstvo rastlin na Dunaju je preskušal učinek teh preparatov na koruzo in pravi, da imajo pri koruzi za uničevanje plevela preparati 2,4 D prednost pred preparati MCPA. Zadnji koruzi bolj škodujejo. Plevel je treba že uničevati, preden doseže koruza 18 cm višine. Škropljenje koruze s temi pripravki sicer povzroči skrivljena stebla, ki so za veter bolj občutljiva. Kakor že rečeno, je bila v poskusih škoda po škropljenju s preparati 2,4 D manjša kakor pa po škropljenju s preparati MCPA. Škropiti se vendar ne sme v premočni koncentraciji in nikakor ne dvakrat na leto.

Škropljenje s kontaktnimi preparati učinkuje predvsem proti plevelom, ki jih prej omenjeni preparati ne uničijo. Preparati DNBP mlado koruzo sicer nekoliko osmodijo, vendar se ta naglo obraste. Škropljeni nasadi so bili v poznejši rasti boljši od neškropljenih.

Mehanične oskrbe koruze s škropljenjem proti plevelu vendar ni mogoče popolnoma nadomestiti. Za dobro uspevanje potrebuje koruza tudi primerno rahljanje zemlje. Vendar je kombinacija mehaničnega rahljanja zemlje in kemičnega zatiranja plevela lahko zelo uspešna za boj proti plevelu. V mladih nasadih uničimo plevel s škropljenjem; pozneje, ko škropiti ne smemo več, ga bomo uspešno uničevali z okopavanjem koruze ter dodatnim trošenjem nitramoncala, ki bo gnal koruzo v hitro rast in v zasenčenje prostora pod seboj.

Proizvodnja sira narašča

V zadnjih 10 letih je tržna proizvodnja mleka v Avstriji narasla od 492.000 ton na 1,404.000 ton, proizvodnja sira je koncem leta 1957 znašala 18.393 ton in je bila s tem petkrat višja kakor leta 1947. Skladno s proizvodnjo narašča tudi izvoz sira. V letu 1948 je znašal izvoz 1 tono in je narastel na 4.224 ton v letu 1957.

---

povelju edinca, dasi so ga sami izbrali za vodjo.

»Bogovi že sipljejo črno nočco na zemljo, da nas zakrijejo sovragu. Kaj se obotavljaš? Nad Hune! Opolnoči jih zgrabimo in Morana bo obhajala gostijo na veselje vseh besov, na čast naših bogov in v slavo slovenskega imena! Smrt izdajalcem! Rešimo Ljubinico! To je volja veljakov, to je volja vojske. Govori, Iztoče!«

Svarunič ni izpremenil lica. Le črta ob ustnicah se je še poglobila, z jasnimi in mirnimi očmi je motril može, ki so s temnim čelom čakali odgovora.

»Rado! Lepe so tvoje besede, ki si jih govoril v imenu velmož. Lepe so, pravim, toda na bogove, modre niso.«

Iztok je bral z lic začudenje, nejevero, celo odpor.

»Ni vam vdahnil te misli Svetovit! Čemu smo prišli? Zakaj smo pripeli jermen in segli po kopju in sekiri! Odgovorite!«

»Da se maščujemo!« je zamrmralo v en glas med vojščaki.

»Samo zato? Sin Svarunov je prišel najprej otemat edinico slavnega staroste, in ko jo je otel, se maščuje zlodeju!«

»In Rado, sin Bojanov, je prišel, da otme takoj svojo izvoljenko nevesto. Morda je nocoj tista noč, ko oskruni pesjan golobico, morda jo nocoj pretepe z bičem in ti čakaš dneva? Nad Hune!«

»Nad Hune! Smrt Tunjušu!« je govoril vojni svet.

»Smrt Tunjušu, pravim tudi jaz. Toda življenje Ljubinici! Če pa udarimo ponoči nanje, spozna Tunjuš, da je zmaga nemogoča, ko začuti klanje. Sam prebode Ljubinico, potem pa nam v temi ubeži — zakaj tisoč besov je v njegovi glavi — in v jutro imamo nekaj poklanih molojcev in mrtvo Ljubinico brez Tunjuša. Ali smo zato prišli? Kača pika, dokler ji ne stareš glave. In kaj nam zmaga brez Tunjuševe glave! Lepa radost Svarunova, če mu vrnemo mrtvo hčer!«

Možje so obmolknili. Rado se je tresel.

»Iztoče, s teboj je Svetovit! Velevaj! Mi smo hlapci!«

Vojni svet se je vrnil k vojski; ta je z značilnimi kretnjami hvalila Iztokovo povelje in se tiho umikala h gozdu, da skrita v lesih počaka zore.

Iztok je občutil slaj samozavesti in zmage nad četami. Priznal si je, da je govoril resnico, vendar je zamolčal glavni vzrok, zakaj je določil napad ob belem dnevu. Prvič se mu je ponudila prilika, da z divjo, pa vsaj za silo urejeno in ukročeno četo Slovenov izvede boj, kakor se ga je naučil pri Bizantincih. Hotel je izučiti to četo, da bi bila nekoč kvas, katerega vmesi med velikansko tolpo naroda in udari z njim na jug. Vedel je, da ga čaka delo. Zakaj Huni so bili izvrstni borci, utrjeni, pokorni, žilavi, ki niso zlepa zaman sprožili tetive, ne mahali z mečem v prazen veter. In tega dela, tega vročega in krvavega dne se je veselil Iztok, vojak, kakršnih niso imeli niti med Goti v palatincih. Vso noč ni legel.

Kakor čebele od cveta do cveta so begali stotniki od moža do moža. Vsaka četica, vsaka gruča je imela natančno določeno delo. Vsaki gruči je določil Iztok poveljnika.

Davno pred svitom je kar skopnela vojska ob robu in se poizgubila v gozdu na levo in desno. Iztok je obkolil po višavah hunsko globel. Na obeh straneh izhoda je razvrstil najboljše lokostrelce, da posujejo vsakega beguna s puščicami in ga strmoglavijo s konja.

O prvi zori je velel oddelku močnih suličarjev, da so glasno udarili v kotlino proti taboru. Sam s konjico se je oprezno prikrival ob straneh gozda.

Mogočno so zadoneli kozlovski bojni rogovi. Razleglo se je in zabučalo po dobravah v nemo jutro. Hunom je zadoščala prva napoved bližajočega se sovražnika. Zatulila je varhunska divja troblja, konji na paši so zarezgetali in v divjem begu drevili v tabor na poziv troblje. Žvižgi in piski, klici imen, zategli rigi so se raztočili pod nebo. Hunski vojščaki so prhali na konje, kakor bi jih bruhala gruda iz sebe. Nobene zmešnjave, nikakega strahu, red, miren in hiter, kakor bi vsi pričakovali napada že mesec dni.

Stari Sloven, odet v železo, z rešetko čez lice, pokrit z velikanskim ščitom, z mogočnim kopjem v desnici, je vodil suličarje po soteski proti taboru. Rogovi so peli, Sloveni so po stari šegi zagnali grozen krik, urejene vrste so se zredčile, v besnem teku so se zagnale proti Hunom. Ko so ti zapazili sovražnike, so jih sprejeli z grozno ploho strelic. Zrak je zapiskal od švista puščic, kakor bi zažvižgala burja skozi gola zimska drevesa. Nekaj Slovenov je omahnilo in se zvalilo v klobkih po rosni travi. Četo je razplala besnost. Zastrti s ščiti so se drevili v hunske vrste. Že so frčale prve sekire po zraku, posamezne sulice so se zablisnile v dolgih lokih nad hunske konje.

Huni so vrgli loke na pleča, pograbili dolge sulice in s povešenimi ostmi naperili naskok v Slovene pešce. Tedaj je zatulil stari Sloven z groznim krikom, gruča Slovenov se je stisnila v neprodiren klin, čigar rilec je tvoril Sloven Jarožir. Njegovo kopje se je zadrlo v prsi prvega konja, ki je navalil na četo, hunska konjica se je razklala in obletela bliskoma Slovene, da bi jim udarila za hrbet. Klin se je zaobrnil, toda Jarožir ni vzdržal reda. Četa se je raztrupala, prvi Sloveni so obtičali na hunskih sulicah. Ali v tistem trenutku so zazvenele z visokim glasom bizantinske troblje. Iztokova konjica je pridrvela na Hune od leve in desne. Ti so se zgrozili in se za trenutek zbegali. A samo za trenutek.

(Nadaljevanje sledi)

ZOFKA KVEDER:

POTOVALCI

V Hamburgu je danes deževno, megleno. Čemerno stoje bahate palače ob umazanem jezeru, ki se je razlilo v osrčje mesta. Kakor božje oko tako modro in krasno je to jezero ob lepih dnevih in bogate palače naokrog so kakor bleščeči biseri. Umazana megla se obeša danes okrog marmornih pročelij, okrog muzejskih kupol in razkošnih streh ponosnih cerkva. Sto ulic in kanalov vodi v nesnažno staro mesto, ki se stiska med aristokratskim jezerom, s prebogatimi palačami naokrog, in med prostorno luko, polno dima, šuma in krika. Črni čolni se zibljejo po gnusni vodi kanalov, med starinskimi, visokimi, ozkimi hišami. Slikovite, rtaste strehe se dvigajo visoko v žolto meglo. Iz umazanih oken zija razcapana velikomestna revščina. Po črnih ulicah se stiskajo prodajalne druga k drugi, ozke in natlačene, polne svetovne šare. Tesne beznice se tlačijo vmes, ob politih mizah sedi ubožen svet in se krepča molče s pijačo in jedjo. In nad pritličjem se dvigajo nadstropja, polna pisarn, skladišč in delavnic. Ljudje hite, ne veš kam, ne veš zakaj. Kakor velikansko mravljišče je ta kup nenavadnih črnih hiš.

V širni luki se ziblje na stotine velikih ladij; vmes hite parniki sem in tja, ljudje se gnetejo na njih, na drugih se kopičijo velikanske vreče in zaboji. Neprestano tulijo sirene, parne piščali žvižgajo, verige rožljajo. Mastna rjava voda, polna nesnage, kipi in vre, neprestano razburkavana od čolnov in parnikov. Velikanska skladišča se vlečejo od kraja do kraja, kamor pogledaš. Umazano blato se cedi povsod. Mrtvo zijajo nate nepregledne vrste slepih oken kakor oči site zverine. Nažrla so se blaga vseh delov zemlje, od tal do vrha so polna, natrpana.

Tisoč dimnikov bruha iz sebe črn dim. Zrak je gost in težak. Mostovi, ladje, ljudje, vse je črno, umazano; vlažna nesnaga se cedi po kandelabrih in ograjah. Blazen nemir je povsod okrog. Mostovi se dvigajo in spet spuščajo, tam se naklada, tu razklada; rjavi pomorščaki preklinjajo, parna sopara puhti od povsod, stroji rožljajo.

Okrog vogalov se potikajo sumljivi ljudje. Vse preži na plen, lačno in nenasitno.

V veliki izseljeniški koloniji pred mestom vrvi tisoč ljudi. Jutranji vlaki so jih pripeljali iz vseh krajev Evrope kakor čredo ovac. Umazani in raztrgani se mečkajo Židje, Poljaki, Rusi — vse narodnosti — v velikanski sprejemni dvorani. Otroci jočejo trudni in zaspani. Nesnažna prtljaga se valja po tleh: kovčki, blazine, cule. Ženske molijo, jokajo, tarnajo, moški kolnejo. Uradniki delijo moške od žensk, potiskajo te na desno, druge na levo stran h kopalnicam. V predsobi jih slačijo do golega in spuščajo potem v kopel. Neprestano teče topla voda iz prh in nesnaga vseh krajev Evrope se odteka v kanale. Slaba, suha telesa vidiš, izžeta od revščine, pohabljena že od rojstva, le malo lepih, močnih ljudi.

V drugem poslopju pospravljajo, perejo podloge, preoblačijo ozke slamnice za prišlece. Tisoči in tisoči so se že spočili na teh ležiščih, stokrat razkuženih, očiščenih od zarodkov bolezni in mrčesa.

Kakor klade padajo došleci na ležišča, da se odpočijejo od mučne vožnje v zaduhlih, natlačenih vagonih. Dva, tri dni so tu, včasih osem dni, potem dalje k dvoranam potovalcev!

Po dva in dva spuščajo v zdravniško sobo in od tod dalje na manjši parnik, ki jih vozi po pet sto in več k velikanskemu oceanskemu parniku, pripravljenemu za odhod.

Na stotine in stotine ljudi prihaja. Nepregledna človeška čreda. In ko stoji noga zadnji hip na evropskih tleh, prevzame uboga srca temen in grozeč strah. Kam gredo? Po kaj? Po srečo ali po smrt? Ali učakajo uspeh ali še večjo revščino, kot jih je izgnala od doma?!

In zajokane žene, ki so pobrale svoje otroke in gredo zdaj čez morje iskat nezvestih mož, ki so jih zapustili doma v pomanjkanju. Zajokajo dekleta, ki gredo k svojim ženinom v tuji, daljni svet. In kdor koli gre, prostovoljno ali izgnan od revščine ali krivde, vsakemu zatrepeta srce.

Vsi se boje in prvikrat se jim stoži po domači zemlji, bridko, grenko se jim stoži. Tam iz Rusije so, iz Galicije, z Ogrskega, s Krasa in z Alp, od juga in severa. Kakor da so zbežali od zidanja babilonskega stolpa, tako govore vse jezike in narečja in med tisoči so sami, da se jim stiska srce od neizrekljive zapuščenosti in žalosti. Kdo ve, če se izpolnijo upi, kdo ve?! Kaj niso že zaznamovani s strašnim znamenjem na čelu tisti izmed njih, ki poginejo po amerikanskih rudnikih in tovarnah, tisti, ki popadajo od gladu in bolezni po neusmiljenih ulicah amerikanskih mest, tisti, ki se izgube v tuji zemlji, da ne bo nikdar več glasu o njih?! Gledajo si v obraz: ali bom jaz, ali boš ti — oba morda?

Oči so težke od solz in kakor obsojenci stopajo na ladjo. Prišli so iz krajev, kjer je zrak žlahten in lahek kakor peresce rožnega cvetja, zdaj pa jih duši smrad ljudi, ki so se zgnetli v gosto gnečo kakor plahe ovce! Mirna in veličastna, tiha in molčeča se razteza narava doma v nedogled, tukaj pa brez prestanka peklensko ropotanje, žvižg in pisk, grmenje, pokanje, blazen šum. Medli so, trudni, topo vdani v usodo. Ne moreš se braniti. Zašel si v žrelo velikanske, nenasitne zveri, ne veš in ne slutiš, kaj se godi s teboj. Ne moreš nazaj niti na desno ali na levo, samo naprej v žolto meglo. Zapuščen si in vendar te pričujočnost tisoč drugih moti in muči. Nekam se skriti, nasloniti kam glavo in sladko jokati. Jokaš pred vsemi temi tujimi očmi in tvoj jok je grenek kot pelin.

In zdi se ti, kakor da gre od tvojega srca sto niti nazaj v kraj, ki ti je drag, tam v ruski stepi, pod Tatro, kdo ve kje. Sto niti gre od tvojega srca k domači vasi, k domači dolini, k domačemu hribu. Ladja se maje, napno se vezi, ki te vežejo z domom in z ljubimi, ki si jih pustil daleč proč od tod. Ladja se maje in niti se trgajo, da krvavi srce iz tisoč ran.

Ladja se maje in tisoč src trepeta. Sam si, odtrgan od vsega, kar je bilo. Sam si in strah te je novega sveta in novega življenja.

Ladja se maje, piščali zarjovejo in jek doni po vsej umazani hamburški luki, v globino zemlje, v daljne, zapuščene vasi tisoč milj od tod.

Zbogom! Ladja se maje! Zbogom, oče in mati! Zbogom, sestra, zbogom, brat! Žena, otroci, ali se vidimo še kdaj?! Dekle, kdaj se bodo srečale spet oči z očmi?!

Oh, ladja se maje in iz tisoč src je brizgnila bridka rdeča srčna kri.

Zbogom, Evropa!

Za dobro voljo

Brez konca

Jaka je šel med službenim časom k brivcu. Ko se je vrnil v pisarno, ga je šef nadrl:

»Kje ste pa hodili dve uri?«

»V skladišču sem bil!«

»Dve uri pa res ne potrebujete za sem in tja.«

»No ja, še v lekarno sem moral spotoma skočiti po zdravila, ki mi jih je predpisal zdravnik.«

Zdaj je bilo šefu dovolj:

»Kaj mislite, da sem slep? Saj ste vendar ostriženi, naparfumirani! Kako si le drznete med službenim časom k brivcu?«

»Saj so mi tudi lasje zrasli med službenim časom,« se opravičuje Jaka. »In tudi brada!«

»Pa ne vsi!« zatuli šef.

Jaka ga ponižno pogleda:

»Saj sem dal obriti in ostriči samo tiste, ki so mi zrasli v službi, druge sem pa pustil na glavi!«

FANIKA ŠRIMPF:

POSTRŽEK

Kakor so mi povedali, ni bilo veselo na dan mojega rojstva. Bila sem sedmi otrok. Nezaželena. Nihče me ni pričakoval z veseljem.

Rodila sem se v nedeljo zjutraj, ob sedmi uri. Zato je mama modrovala:

»Prinesla nam bo srečo v hišo, ko je prišla na svet v nedeljo. In še zjutraj. Rana ura zlata ura.«

Očeta niso prepričale te besede, le namrgodil se je in oponesel:

»Ko bi bil vsaj sin! Žensk imam že čez glavo.« Zaloputnil je z vrati in zapustil sobo.

Mama se ni zmenila za očetove trde besede. Skrb za kruh, ki sta ga morala rezati mnogoštevilni družini, je naredila oba na videz trda človeka.

Najstarejši sestri je bilo takrat sedemnajst let. Žalostila se je in jokala, kakor da bi kdo umrl. Brat je za njo prvi odraščal. Spodbujal jo je in brbljal:

»Sedem nas je, že tako preveč. Samo nje smo še pogrešali. Še mi smo večkrat lačni kot siti, da o obleki sploh ne govorim.« Zamahnil je z rokama, da bi dal večji poudarek besedam. Meril je svoje bose noge, ki že nekaj časa niso videle vode. Tudi sestra je sledila njegovemu pogledu in mu zadirčno vrgla:

»Pojdi si jih raje umit! Dovolj si star, lahko bi že sam vedel!«

Razumela je, da je najstarejša in da mora nadomeščati mater. Solze so se ji počasi posušile, toda z menoj se še ni mogla sprijazniti. »Taka sramota,« je mislila, »le kaj bo rekel Lojz. Če me bo sploh še hotel! Že tako nas je polna hiša, zdaj pa še ta... Ne, prala za njo že ne bom. In tudi pazila je ne bom! Oh, kakšna sramota!«

Mama me je bila še najbolj vesela. Le zaradi očeta bi raje imela, da bi bil sin. V sebi pa je bila zadovoljna, da sem bila deklica.

»K vojakom ji ne bo treba,« je premišljevala. »Kos kruha več pa se bo tudi dobil.« Ponovila je besede, ki jih je nekoč slišala od babice: Vsak otrok prinese svoj kos kruha na svet. V to je celo verjela. Še bolj pa se je zanesla na svoje roke, vajene vsakega dela. Tudi on je skrben, je pomislila na očeta. Na videz sicer robat človek, a v srcu dober. Ne, za nežnosti nista imela nikoli časa. Še sramovala bi se je. Potem se je sklonila k meni, me pogledala in me stresla za mehki nosek. To navado je ohranila še dolgo potem, ko sem bila že večja. Kadar se je posebno raznežila do otrok, je rada tako delala.

Počasi, a zanesljivo sem si utirala pot k družini. Sestra, ki ji je mama obljubila, da sem lahko njena last, se je kmalu sprijaznila z menoj. Odslej sem prišla popolnoma v njeno oskrbo. Brat je sestri najprej zameril, da je tako hitro popustila. Toda tudi on se je pozneje nezavedno unesel in vedno pogosteje sem prihajala tudi v njegovo varstvo.

Oče ni kazal ob mojem rojstvu ne veselja ne jeze. Želje po sinu sicer ni več oponesel materi, le dosti se ni zmenil zame. Ampak tudi to je trajalo samo nekaj dni. Že po prvem tednu se je ustavljal ob moji, doma spleteni košari in me nerodno prijemal za mehke roke. Nekoč se je celo tako raznežil, da me je pred vso družino dvignil iz košarice, da sem se skoraj izgubila v njegovih velikih nerodnih rokah, in rekel:

»Pa je le naše, naš mali postržek. Najmlajša je«, je rekel z glasom, ki je bil skoraj ukazovalen, »zato jo morate imeti vsi radi!« Potem me je rahlo položil nazaj v košaro.

Ime »postržek« se me je držalo še dolgo — tja do šolskih klopi — in zaradi tega vzdevka sem prelila še dosti solz.

IGO GRUDEN:

V pregnanstvo

Moj oče, ki učil si me ljubiti
ta lepi svet v dobroti in milobi,
krivico še najtežjo odpustiti:

kako si blizu mi, ki si v tesnobi
iz gnezda spêljal nas deset v življenje
in sam prhniš v minljivi zdaj trohnobi.

Poznal skrbi si, žalost in trpljenje,
a tvoj pogled vse dni nam je ljubeče
neutešno razodeval hrepenenje.

Ne zase, le za nas iskal si sreče:
kar dal si s srcem nam brez odplačila,
svetá ne plača vse zlato mameče.

A kaj je tebi usoda naklonila?
Zahrbtnost zlobna, laž, zavist v zasedi
je tvoje dni z grenkobo napolnila.

V nobeni nisi nam izdal besedi,
kaj tvoje je srce takrat trpelo,
molčé iskal si utehe v naši sredi.

Ponosno čelo, kakor okamnelo,
v sovraštvu se odpornem ni stemnilo,
ne v srdu maščevalnem ti vzplamtelo.

Če moje, oče, se je zdaj zmračilo,
ni to sovraštvo, le odpor je v bóli:
kdor je spoznal ljubezni tvoje silo,

v človeka vere ne zgubi nikoli.

O. WILDE:

UMETNIK

Nekega večera se je zbudila v njem želja, da bi oblikoval podobo, ki bi predstavljala »Slast trenutka«. In je šel po svetu, da bi poiskal bron, zakaj misliti je mogel le v bronu.

Toda ves bron na svetu je izginil. Nikjer na svetu ni mogel najti brona, razen bronaste podobe »Večno trpljenje«.

In to podobo je oblikoval on sam, oblikoval z lastnimi rokami in jo postavil na grob in v tem grobu je ležalo vse, kar je v življenju ljubil. Na grob tistega, kar je najbolj ljubil v življenju, je postavil to delo svoje umetnosti, da bi pričalo o delu moža, ki nikoli ne umre in ki je simbol trpljenja, ki je večno. In na vsem svetu ni bilo drugega brona, kot bron te podobe.

In je vzel podobo, ki jo je oblikoval, in jo je položil v talilno peč, da bi jo predal ognju.

In iz bronaste podobe trpljenja, ki traja večno, je oblikoval podobo »Slasti«, ki traja trenutek.

ANEKDOTE

Hofmannsthal je zelo nerad izposojal knjige iz svoje knjižnice. Nekoč pa se je le dal preprositi. Znanec mu je vrnil knjigo z velikimi mastnimi madeži...

Tedaj se je Hofmannsthal hudo razjezil, poslal barbaru košček slanine in pripisal: »Vračam vam bralno znamenje, ki ste ga pozabili v moji knjigi.«

*

Balzac je imel bujno domišljijo. Tako je na svoje gole stene zapisal: »Gobelin«, »benečansko ogledalo«, »Raffaelova slika« itd. Nekoč je prišel k svojemu založniku in se tam z nekim tujcem spustil v pogovor. Opisoval mu je svoje stanovanje v tako plamenečih besedah, da je tujec menil, da govori najmanj z indijskim knezom.

»Kdo pa je bil ta mož?« je vprašal založnika potem, ko je Balzac odšel.

»Balzac.«

»Kaj? Temu so pa njegove knjige gotovo prinesle milijone!«

»Tega ne vem,« je menil založnik, »mene je pravkar mislil nažicati za sto frankov!«

*

Diderot je prišel k tiskarnarju in knjigarju Panckoucku, da bi prebral stolpce za svojo Enciklopedijo.

Panckoucke je ravno segel po suknjo in Diderot mu je pri oblačenju pomagal, čeprav se je tiskar vneto branil.

»Nikar,« je menil Diderot, »saj nisem prvi avtor, ki je tiskarju pomagal do obleke.«

SLOVENSKI vestnik

Stran 8 | Celovec, petek, 18. april 1958 | Štev. 16 (832)

Združenje staršev na državni realni gimnaziji za Slovence

V sredo je imelo svoj ustanovni občni zbor Združenje staršev na državni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu. Najprej je g. dipl. trg. Janko Urank prečital društvena pravila, ki jih je društvena oblast že potrdila, nato pa je bilo izmed navzočih staršev izvoljeno vodstvo Združenja. Predsedniško mesto je bilo poverjeno g. Uranku, nadalje pa so bili v odbor izvoljeni še g. Helmut Hartman, g. prof. Franc Inzko, ga. Arbeitsteinova in Karl Prušnik ter g. prof. Joško Tischler kot ravnatelj gimnazije.

Govorili so tudi o bodočih nalogah Združenja ter kot eno prvih nalog sklenili, da se bo odbor Združenja zavzel za zbirko slovenskih knjig, ki jo je za slovensko gimnazijo poklonil Svet za znanost in kulturo LR Slovenije in za katero doslej baje nihče ni bil pristojen, da bi jo prevzel.

Ravnatelj slovenske gimnazije je ob tej pdiložnosti poročal o delu na šoli ter poudaril, da se dobro razvija in napreduje. Povedal je tudi, da je na deželnem šolskem svetu že videl načrte za novo poslopje ženske realne gimnazije, v katerem so predvideni tudi prostori za slovensko gimnazijo. Tako je pričakovati, da bo v teku treh štirih let končno dobila svoje lastne prostore in bo lahko odpadel popoldanski pouk, ki napredek na šoli nedvomno ovira.

Neodvisne afriške dežele so se zbrale na skupni konferenci

V Akri, glavnem mestu nove samostojne afriške dežele Gane, se je v torek začela konferenca zastopnikov neodvisnih afriških držav Gane, Etiopije, Libije, Liberije, Maroka, Sudana, Združene arabske republike in Tunizije. Kot opazovalci pa sodelujejo še zastopniki alžirske fronte za nacionalno osvoboditev ter zastopniki kamerunskih nacionalistov, to je ilegalne stranke v Kamerunu. Predsednik Gane Nkrumah je dejal, da je ta konferenca eden izmed najpomembnejših dogodkov na afriških tleh v minulih sto letih.

Namen konference svobodnih afriških dežel je, proučiti položaj v tistih afriških deželah, ki še niso svobodne ter vzpostaviti tesnejše sodelovanje med deželami, ki so se udeležile skupne konference.

Ta konferenca je za Afriko velikega pomena, ker pomeni stopnjo na poti afriških dežel, ki še ječijo pod pritiskom kolonizatorjev, predvsem s strani Francije, k samostojnosti in neodvisnosti. Na konferenci bodo pokazali, da je razvoj zajel tudi črno Afriko, kjer vedno bolj prihaja do izraza zahteva »Afriko Afričanom«, podobno kot na vzhodu »Azijo Azijcem«. In prav zaradi tega povzroča konferenca neodvisnih afriških dežel precejšnje preglavice zapadnim kolonizatorjem, ki stremijo za tem, da ohranijo afriške narode na primitivni stopnji, kar naj bi jim omogočalo še nadaljnje kolonialno izkoriščanje. Afriški narodi pa si sami na svoj način pomagajo in si utirajo pot do svobode.

Volitve v novi skupščini LR Slovenije

V petek je nova skupščina LR Slovenije na seji obeh domov ponovno izvolila za predsednika Miho Marinka. Za podpredsednika sta bila izvoljena Helij Modic in Stane Kavčič, za tajnika pa dr. Miha Potočnik. Za predsednika republiškega sveta, je bil izvoljen Pavle Žavcer, za predsednika sveta proizvajalcev pa Lojze Ocepek. Predsednik izvršnega sveta Slovenije je ponovno postal Boris Krajgher.

Po dobrih petih mesecih Francija spet brez vlade

Francoska skupščina je izglasovala nezaupnico vladi Gaillarda, ki si je prizadevala, da na podlagi anglo-ameriškega posredovanja v sporu med Tunizijo in Francijo najdejo kompromisno rešitev in začnejo pogajanja. Za Gaillardovo vlado je glasovalo 255 poslancev, proti pa jih je bilo 321. Gaillard je takoj sporočil svoj odstop prezidentu Cotyju.

S tem je Francija po dobrih petih mesecih ponovno doživela vladno krizo, in to, kot vse dosedanje vlade, zaradi francoske kolonialne politike v Severni Afriki, kjer se je že pogosto zatekla k brezglavim dejanjem, kot je bil na primer bombni napad na tunizijsko mestece Sakied Siddi Jusef.

Sedanjo vladno krizo v Franciji ocenjujejo v političnih krogih kot zelo resno, ker je prišlo do nje prav v trenutku, ko je Francija skupno z ostalimi zahodnimi državami pred važnimi problemi v zvezi z atomsko oborožitvijo, prav tako pa tudi v zvezi s konferenco vodilnih državnikov.

Slovenija bo prvič sodelovala pri konjskih dirkah na Koroškem

Poleg živahne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo se v zadnjih letih lepo razvija tudi izmenjava na področju športa. Prvič pa bo letos vzpostavljena izmenjava v športni panogi, ki jo na Koroškem gojijo zelo marljivo, namreč konjske dirke.

V nedeljo 20. in v nedeljo 27. aprila bodo na velikem pomladanskem mitingu v Št. Vidu ob Glini mednarodne konjske dirke, ki jih bo priredilo društvo za plemensko vzgojo in konjski dirkalni šport. Na prireditvi bodo gostje iz Slovenije letos prvič udeleženi z dvanajstimi konji, ki jih bo postavilo ljubljansko dirkalno društvo, ki je dobro izgradilo znano dirkališče v Ljubljani.

Mednarodni strokovnjaki z zanimanjem pričakujejo prvi nastop jugoslovanskih dirkalcev v inozemstvu. Znano je, da so na zadnjih italijanskih konjskih velesejmih ugotavljali, da so se jugoslovanski konji po obliki in kakovosti spet močno uveljavili v Evropi. V Št. Vidu bodo slovenski konji in vozniki nastopili proti najboljšim konjem avstrijskih deželnih dirkališč, med temi tudi trem konjem dunajskega dirkališča.

Prezident koroškega dirkalnega društva je na tekme povabil tudi deželnega glavarja in jugoslovanskega konzula.

Koroški konji in vozniki pa bodo od 1. do 4. maja gostje ljubljanskega dirkalnega društva ter bodo sodelovali pri različnih tekmah.

Z motorjem okoli sveta

Pred nekaj več kot dvajsetimi leti se je rodil v Nigeriji Olavisi Ajala. Ko je odrasel, je odšel v Ameriko, kjer se je vpisal na filozofski fakulteti columbijske univerze. Že dlje časa mu je rojila po glavi misel, da bi potoval okoli sveta. Sodil je, da mora najti izviren način in ne posnemati splavarjev na Kon-tikiju, iti peš ali celo po rokah. Odločil se je za motor in se kmalu za tem izkrcal v Genovi. Od tod ga je vodila pot preko Milana in Bologne v Švico in naprej v Zahodno Nemčijo, preko Moskve in Pekinga v Melbourne. V dveh letih bo prepotoval 160.000 km dolgo pot okoli vse zemeljske oble.

Prebivalstvo po celinah

Po najnovejših podatkih OZN živi zdaj na Zemlji 2 milijardi 655 milijonov ljudi, od tega v Aziji 1 milijarda 451 milijonov, v Evropi brez Sovjetske zveze 407 milijonov, v Severni Ameriki 233, v Sovjetski zvezi 215, v Afriki 214, v Južni Ameriki 121, v Oceaniji 14,5 milijona ljudi. Po približnih ocenah je bilo v 17. stoletju na vsem svetu le 500 milijonov prebivalcev, na prelomu našega stoletja pa že skoraj dve milijardi. Statistiki pa že napovedujejo, da nas bo leta 1980 morda že 4 milijarde.

Jabolčna in hruševa drevesca, cepljena na odpornih deblotvorcih — nekatere jabolčne sorte rodijo kljub pomladanski slani — dobite pri drevesničarju: Ing. **Marko POLZER,** na Vazah, pošta Št. Vid v Podjuni — St. Veit i. Jauntal.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program. — **5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.**
II. program. — **6.00, 7.00, 13.00, 17.00 19.00, 22.00.**

Vsakodnevne oddaje: I. program: 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Zveneče razno — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 14.45 Prav za vas — 15.45 Iz književnosti — 17.55 Sami šlagerji — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 19. april:

I. program: 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Z vseh dolin zveni — 16.00 Posneto za vas — 17.30 S citrami po Evropi — 18.00 Iz parlamenta.

II. program: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.10 Dežela in ljudje — 14.45 Tehnični pregled — 15.00 Oddaja za mladino — 15.30 Odlični izbor — 19.20 Oddaja zveznega kanclerja — 20.15 Na podeželju počutim se najbolje.

Nedelja, 20. april:

I. program: 6.10 Vesele melodije — 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 9.00 Melodije, ki nikdar ne izzvenijo — 11.30 Veselo petje, veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna godba — 19.00 Športna poročila — 20.10 „Protekcija", veseloigra.

II. program: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega — 15.15 Operetni zvoki — 16.00 Za ples — 20.00 Ne bojim se strahov.

Pohištvo Rudolf Slama
CELOVEC — KLAGENFURT, St. Veiter Straße 15
Sponheimerstraße 16, Telefon 22-58
Vaš nakupni vir za spalnice, stanovanja, kuhinje, tapecirano pohištvo, Zimnice. Ugodna plačila na obroke. Prosta dostavitev z avtomobilom.
Zamenjava za uporabljivi les je mogoča

Ponedeljek, 21. april:

I. program: 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Za našo vas (slov.) — 16.00 Impresije iz severa in juga — 18.30 Mladina in gledališče — 18.40 Vsaka vas ima svoj glas: Kotmara vas (slov.) — 20.15 Ti časi so minuli — 21.00 Glasba v ponedeljek.

II. program: 9.00 Naša radijska družina — 9.30 Ko zvezde na nebu žarijo — 13.30 Za prijatelje oper — 17.55 Vesele melodije — 19.30 Koncert.

Torek, 22. april:

I. program: 8.45 Poapnenje žil in dieta — 14.00 Poročila, objave. Pomlad v slovenski poeziji (slov.) — 16.00 Igra Deutschmeisterkapelle — 18.30 Radijska prijateljica — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.15 Orkestralni koncert.

II. program: 9.00 Lepe melodije — 13.30 Znameniti orkestri — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Glasba za mlade zaljubljence — 17.55 Vesela glasba — 20.00 Vabimo vas.

Sreda, 23. april:

I. program: 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo (slov.) — 15.30 Dva tisoč viharjev stalno obdaja Zemljo — 16.00 Pri nas doma — 20.15 Lepe melodije, lepi glasovi — 21.00 Vindobona, lepo mesto.

II. program: 8.20 Glasba na tekočem traku — 15.30 Tekma malih ansamblov — 19.30 „Roma — Stazione Termini", slušna igra.

Četrtek, 24. april:

I. program: 8.45 Avstrijci v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Obisk pri Slikarju Wernerju Bergu (slov.) — 17.10 Pisan venček melodij — 18.30 Mladina v poklicu — 18.40 Oddaja za kmete — 20.15 Pisan večer z glasbo.

II. program: 9.00 Ti in žival — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Za zabavo — 17.15 Znanstveni artikli — 20.00 Glasba ne pozna meja.

Petek, 25. april:

I. program: 8.45 Iz radijske beležnice — 14.00 Poročila, objave. Akustični mladinski list. Rast slovenske knjižne besede (slov.) — 15.45 „Raj samcev", pripovedka — 16.00 Pisan venček melodij — 20.15 „Helena ostane v Troji", radijska igra.

II. program: 9.00 Zbiralnik pritožb — 13.30 Za prijatelje oper — 17.15 Znanje za vse — 17.55 Za veselo razpoloženje — 19.45 Za prijatelje gora — 20.00 Zabavni koncert.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

V ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 11.00 ure oddaja na valu 202,1 m in 98.9 mHz.

Sobota, 19. april:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Lepe melodije — znani napevi — 11.15 Izpod zelenega Pohorja — 12.00 Operni koncert — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Z melodijami na delopust — 14.20 Zanimivosti — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 17.30 V poskočnem ritmu — 18.00 Okno v svet — 18.15 Zborovske skladbe — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer — 21.00 Za prijeten konec tedna.

Nedelja, 20. april:

6.00 Veder nedeljski jutranji pozdrav — 7.35 Polke in valčki — 8.15 Jugoslovanske zborovske skladbe — 10.30 Pokaži, kaj znaš — 12.00 Nedeljski zabavni potpourri — 13.30 Za našo vas — 14.15 Voščila — 15.15 Prenos nogometne tekme Madžarska — Jugoslavija — 17.00 Voščila — 18.00 „Kožuhar", radijska igra — 20.00 Igrajo veliki zabavni orkestri — 20.30 Razvezana pentlja.

Ponedeljek, 21. april:

5.00 Dobro jutro! — 6.40 Naš jedilnik — 8.05 Orkestralna matineja — 9.20 Pesmi in plesi raznih narodov — 11.35 Havajski zvoki — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pojejo primorski študentje — 13.15 Spored zabavne glasbe — 14.35 Voščila — 15.40 Iz književnosti — 16.00 Sopranistka Vanda Gerlovič — 18.00 Mladinska oddaja — 18.20 Slovenske narodne — 20.00 Simfonični koncert.

Torek, 22. april:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Godba na pihala — 8.35 Bučar: Belokranjske pisanice — 9.00 Zabavni mozaik — 10.10 Izbrali smo za vas — 11.30 Za dom in žene — 12.00 Poje Slovenski oktet, Ljubljanski komorni zbor in igra orkester Radia Ljubljana — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Lepe melodije — 13.40 Iz slovanskih oper — 14.35 Voščila — 15.40 Potopisi in spomini — 18.00 Športni tednik — 20.00 Študentski zbor poje — 20.30 „Zločin", igra.

Sreda, 23. april:

5.00 Dobro jutro! — 8.05 Pisana paleta — 9.00 Dr. M. Rupel: Jezikovni pogovori — 9.15 Za ljubitelje narodnih pesmi — 11.00 Zabavna slikanica — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 18.00 Kulturni pregled — 18.30 Pesem slovenske zemlje — 20.00 Odlomki iz oper.

Četrtek, 24. april:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Pojo zbori „Svobod" — 9.00 Glasbeni album — 10.10 Zabavne melodije — 12.00 Lahka glasba — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 V tričetrtinskem taktu — 13.40 Popularne melodije — 14.20 Zanimivosti — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Z jugoslovanskimi solisti in skladatelji — 17.10 Zabavne melodije — 18.00 Umetno sonce — 20.05 Javni četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 25. april:

5.00 Dobro jutro! — 8.05 Jutranji divertimento — 10.10 Koncert solistične glasbe — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Narodna pesem s partizansko tematiko — 13.15 Od arije do arije — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Iz svetovne književnosti — 16.00 Koncert ob štirih — 18.50 Družinski pogovori — 20.00 Klavir v ritmu.